

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilváltó sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, június 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérei: Barabás — Tiszáról.

A városok új törvénye.

A királyváró Belgrád.

Tisza István mint berlini jogász.

Urbán Iván a miniszterelnöknél.

Pályászó a szerb királyi állásra.

Tisza István kormánya.

Szerzetes mint vádló.

Tárca: A michigan-i eszme. Irta: Horváth K. dr.

Csarnok: Mignon, ne sirj! Irta: Palotás F.

Barabás — Tiszáról.

Arad, június 17.

Most, hogy a képviselőházat az új kabinet megalakításáig elnapolták, Barabás Béla dr., a függetlenségi párt alelnöke Aradra jött, hogy a legutóbbi parlamenti küzdelmeket kipihenje.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma este fölkereste Barabás Bélát, a ki előtte a válságos politikai helyzetről, a kabinetalakításról, s az új miniszterelnökről a következőket mondotta:

— Tisza István grófnak kabinetalakítási megbízatása teljesen komoly és végleges, nem pedig kísérlet, amint sokan hiszik. Az, hogy Tiszának nem sikerül kormányt alakítani s újra Széll Kálmán hivatnék meg, majdnem ki van zárva, miután oda-fönn fölös számmal vannak a kabinetképes és tárcára váró emberek.

Tisza Istvánnak, eltekintve az ellenzékétől, arra kell törekednie, ha a szabad-
elvű pártot ki akarja elégíteni, hogy a

nemzeti pártnak is eleget tegyen; ehhez pedig legalább is két tárca szükséges. Azonban Tisza, úgy látszik, azon igyekszik, hogy a barátait maga mellett megerősítse, nem pedig, mint Széll Kálmán, aki folyton az ellenségeit akarta kiengesztelni. Ennélfogva a kabinetalakításnál is főképen az ő legközelebbi barátai fognak érvényesülni.

Igy például, ha a volt nemzeti párttal megegyeznie nem sikerül, a földművelésügyi tárcát Gajary Ödön fogja kapni, a belügyi államtitkárságot pedig Kristóffy József, a nagylaki képviselő.

Wekerle Sándor nem vállalja el a pénzügyi tárcát, s most a felséggel nyomást akarnak gyakoroltatni Lukács Lászlóra, hogy a pénzügyminiszteri tárcát ideiglenesen tartsa meg. Lukácsra azért is szükség van, mivel a különböző, elintézésre váró pénzügyi javaslat, közöttük a kiegyezés, Lukácsnak kisujjában van, s új ember azokban alig ismeri ki magát.

Láng Lajos semmiesetre se marad; utóda, okvetlenül Hieronymi Károly lesz.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter marad; ő különben az egész válságnak és kabinetalakításnak intézője.

Az új igazságügyminiszter, ha sikerül a nemzeti párttal megegyezni, Hódossy Imre lesz. Ha nem, Plósz Sándor marad.

A kultusztárca megmarad Wlassics Gyula kezében. Ugy tervezték, hogy a menyiben Wekerle tárcát vállalt volna, Wlassicsot a közigazgatási bíróság elnökévé nevezik ki; azonban ez a kombináció el-esett.

Tisza István terveire nézve teljesen be van burkolózva, mert az ő miniszterelnöksége, legszűkebb barátait kivéve, általános ellenszenvvel találkozik.

A néppárt a legelkeseredettebb harcot indítja ellene, még pedig két okból: mert liberális és mert református ember.

A függetlenségi párt — folytatta Barabás — eleinte a legnagyobb elkeseredéssel fogadta az ő miniszterelnök jelöltségét, mert benne az erőszak mesterét láttak; a függetlenségi párt azonban bejárja Tisza programját. Ha ebben a katonai javaslatokra nézve merevséget, vagy az erőszak legkisebb jelét, a házszabályok szigorításának szándékát, a törvényen kívüli állapotban a Ház feloszlatásának, vagy törvénytelen sorozás elrendelésének tervét fogja látni, illetve Tisza erre nézve nyilatkoznék: — a függetlenségi párt a legkérelmezelebb, elszántságig menő, semmi kiméleletet nem ismerő harcot fogja ellene indítani, úgy, hogy Tisza egy hétig se állhatná meg a helyét. Ha azonban a katonai javaslatokra nézve nemzeti engedményeket helyez kilátásba és tisztességes kormányzást ígér, a függetlenségi párt várakozó álláspontot foglal el.

Majd így folytatta Barabás:

— A legszánalmasabb és a legszégienteljesebb szerepe van a mai helyzetben a volt nemzeti pártnak. Olyan ez a párt, mint a rossz virzsínia szivar: nehezen gyulad, de hamar alszik el. Nehezen lehet őket küzdelemre kapacitálni, de hamar beadják a derekukat. Ugy látszik, ők teljes szolgalelkűséggel megadják ma-

A michigan-i eszme.

Irta: Horváth Kornél dr.

Nemrégiben ilyen forma hír járta be az európai sajtót:

New-Yorki jelentés szerint Michigan állam törvényhozó testületében egy Rodgers nevű szenátor törvényjavaslatot terjesztett be, amelyben indítványozta, hogy a születésükkel fogva idióta gyermekeket öljék meg chloroformmal, ami fájdalom nélkül való halált okoz.

Szokva vagyunk ahhoz, hogy a nyugoti félgömből érkezett híreket bizonyos tartózkodással fogadjuk; ezuttal azonban annál kevésbé van okunk kételkedni a hír valódiságában, mert az eszme már régóta kísérti az emberiséget. A társadalom műkörtjében mindig akadtak buzgalkodók, kik a kertészhez hasonlóan, ki a gyomot és fattyuhajtásokat irtja, nyesegeti, igyekeztek a fölöslegestől megszabadítani az emberiséget. Így Spártában törvény volt arra, hogy kis idő múlva a születés után, minden gyermeket meg kellett vizsgálni, mely alkalommal az ép és erős testalkatukat életben hagyták, a többieket pedig halálra szánták. S minthogy akkor még nem ismerték a chloroformot, a dolgot sokkal rövidebb uton intézték el: kitették a Tajgetosz sziklára, hogy ott pusztuljon el. Tévednénk, ha azt hinnék, hogy a régi idők eme barbársága teljesen kihalt: Még

mindig vannak népfajok, kik a gyenge, beteges és fegyverforgatásra nem alkalmas gyermekeket megölik.

Sőt akadnak olyanok is, mint pl. a Visi szigetbeliek kik az elaggot vagy beteges szüleit egyszerűen — de a formások betartásával — elevenen eltemetik. Ezek meg épen fején találták a szöveget. A cél mindenütt egy: a hasznavehetetlen kiküszöbölése. Az amerikai elég gyakorlati nép — borzalmasan gyakorlati, — ezt el kell ismernünk; de ha van bennök egy kis szégyenérzet, pirulniok kell a Viti szigetbeliek előtt, kik már egy lépéssel tovább mentek.

A dolog nagyon egyszerű. A ki nincs hasznára a társadalomnak, azt agyon kell ütni bűnböjtöl vagy chloroformmal. No hát az ilyen praktikus gondolkozást igazán nem irigyeljük a haladó amerikaiaktól.

Az ilyen törekvés, bármilyen formában is, a mellett, hogy hijával van minden erkölcsi érzésnek s ellentmondásban áll az ember legprimitívabb ösztöneivel, egyszersmind undorító s visszataszító. De nem is hiszem, hogy lenne anya, ki gyermekét, ha még olyan idióta is, a hóhérnak önkénytelen kiszolgáltatná, s nem hiszem, hogy akadna orvos, ha csak nem kifinomodott agyu, ki hajlandó lenne ilyen dologban szolgálatát felajánlani, mert bizony akárhogy szépítsük is a dolgot, mégis csak gyilkosság lenne az, még pedig a legalvalóbb fajtajából,

mert a tehetetlen, a védtelen ellen irányulna. Az orvos pedig a ki csak az életet szolgálja, nem sülyedhet a halál bérencévé.

Nézzük most már, hogy ilyen erőszakos eljárással tényleg sikerülne-e az idióták végleges kipusztítása? Korántsem.

Idióták, torzok, mindig voltak és lesznek is, mint hogy az ásvány és növényvilágban is vannak torzszülötték, összenöttek, óriások és törpék.

S a mint a szervetlen világban a természeti erők nem lehet ráparancsolni, hogy a jegec szöveget mindig pontosan 60 fokra alkossa — ugy a szerves világban sem lehet az erőket megrendszabályozni. A természet nem tulszigoru bár meg van benne a törekvés, a forma tökéletessége iránt itt-ott szórakozott, téved, s kész a sajtóhiba. A világegyetem nagy műhelyéből kikerült rosszul sikerült példányok hasonlíthatók amaz idomtalan szilánkokhoz, melyek az izzó vas kovácsolása közben szertepülnek és estükben szeszélyes formákká alakulnak.

Es valóban olyan nagy kárt okoznának e szerencsétlenek, hogy külön rendszabályokat kellene ellenük foganatosítani?

Szó sincs róla! Először is már csak ritkaságuknál fogva sem lehetnek károsak, de másrészt a természet az ő mindent helyrehozni akaró, egyensúlyozó törekvésével az ilyen korcszülöttéket korai elhalálozás által igyekszik kiküszöbölni. Miért is akar az ember a természet

gukat, még ha semmit se kapnak is, mert féltik a mandátumukat. *Apponyi* Albert a házelnökségről lemond s a képviselőiséget is ott hagyja. *Apponyi* nélkül a volt nemzeti párt pedig vak eszköze lesz a Tiszakormányának.

A beszélgetést ezzel fejezte be a függetlenségi párt alelnöke:

— Teljes lehetetlenségnek tartom, hogy Tisza ne hozzon engedményeket. E nélkül kormányzata meg van semmisítve. Feltételezzük Tiszáról; ha már belement a küzdelembe, nem akar rövid ideig kormányozni, hanem állandósítani magát.

A függetlenségi párt — hangsúlyozta *Barabás* — Tisza István fölléptetésében a koronának erőszakosságra való hajlandóságát látja, s ha ez csakugyan úgy lenne, ennek beláthatatlan következményei lennének.

Barabás még elmondta, hogy a képviselőház kedden nyílik meg újra, mert addig eltartanak a kabinetalakítás tanácskozásai, kedden valószínűleg már Tisza István elmondja programját.

A városok új törvénye.

(Törvényjavaslat a belügyminiszteriumban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

A vidéki városokra nézve nagyjelentőségű eseményről ad hírt egy szegedi lap: még ebben az évben elkészül a városok új törvénye. A tervezetet *Fascho-Moys* Sándor dr. miniszteri tanácsos már készíti is és közelebb a törvényjavaslat készen lesz.

A városok új törvénye teljesen külön készül a vármegyék törvényétől. A tervezet egészen átalakítja az önálló törvényhatóságok adminisztrációjának szervezetét. A javaslat ugyanis a mai rendszert a porosz és angol városi joggal egyeztetni össze. A polgárságnak több befolyást biztosít az ügyek menetére és lehetővé teszi a városok teljes önállóságát.

A városok új törvénye visszahelyezkedik a régi magyar jog helyes alapjára és a város közgyűlése a lakosság számának megfelelőleg legfeljebb 120 tagból állhat. Ennyi lesz a képviselők száma Budapesten is.

A közgyűlés hatáskörét taxative sorolja föl a törvényjavaslat. A kisebb jelentőségű ön-

kormányzati ügyeket kivéve a közgyűlés hatásköréből és a városi választmány hatáskörébe utalja. A városi választmány a közgyűlés kebeléből alakított testület, amely a közgyűlés és a tanács hatásköréből kivett ügyeket intézi el s előkészítő fóruma a közgyűlésnek.

A közgyűlés elnöke a polgármester lesz. A főispáni állást a javaslat megszünteti, de e tekintetben a miniszterelnök nézete eltért *Fascho Moys*tól. A polgármester nem tisztviselő lesz, hanem a közgyűlés a maga tagjai közül hat évre választja. A polgármestert állásában a király erősíti meg. Helyettese az alpolgármester (tanácsigazgató) lesz. Ot is a maga kebeléből három évre választja a közgyűlés.

A közgyűlés határozatainak végrehajtója a tanács marad, élén a tanácsigazgatóval. A tanács tagjai lesznek az ügyosztályt vezető tanácsosok, a szakhivatalok főnökei s a törvényhatóság tagjainak sorából a közgyűlés még hat tiszteleti tanácsost választ. A tanács tagjait a közgyűlés választja, a főorvost, a főkapitányt és főmérnököt a tanács előterjesztésére a polgármester nevezi ki. A tanács vezetője a jövőben is a polgármester marad, de ő csak irányítani fogja a dolgokat. A tanács rendes elnöke a tanácsigazgató lesz.

A hat beválasztott bizottsági tagnak — a porosz minta szerint — egyenlő szavazati joga lesz a tanácsosokkal. Hogy a polgárság befolyását még inkább fokozza, megalkotta az angol rendszerű városi választmányt, amelynek ülései elé kerülnek a tanács által a közgyűlés számára előkészített ügyek s a közgyűlésnek a választmány tesz javaslatot.

A közgyűlés jogkörét is nagy mértékben bővíti a törvényjavaslat. Számos olyan dolog van, melyet ma jóváhagyás végett a belügyminiszterhez kell fölterjeszteni, a közgyűlés jogerősen dönt. A szoroson vett közigazgatási ügyek közül azok, amelyekben a tanács ma mint elsőfokú fórum határoz, nagyrészt megmaradnak a tanács hatáskörében. A tanács semmiféle ügyben nem lesz felelősségi fórum.

A törvényjavaslat így a városok adminisztrációjának egész szervezetét megváltoztatja. A városok pénzügyeinek rendbehozásáról azonban egy betű sincs a törvénytervezetben.

Ez a törvénytervezetnek alapja, aminek aprólékos részletei közelebb már szintén nyilvánosságra kerülnek.

Az erkölcsi érzések alapja a szerencsétlenek, a testi és lelki szegények gyámolítása, megkülönböztetése. A beteg kivételes helyzetét a törvény is elismeri. S ez nem ösztön, mert a szenvedőnek nyújtott hathatós segély valódi rokonszenvből ered. S ez a rokonszenv általános. Csak ritkán fordul elő, hogy az állat sebesült, vagy beteg társa iránt nem érez rokonszenvet sőt beteg társaiknak segélyére igyekezzenek lenni, ételt hoznak számára, nyalogatják, dédelgetik, megvédik. Az állat kölykei között is azt szereti legjobban, mely leginkább rászorul a védelemre.

S mi emberek rosszabbak akarunk lenni a nálunknál alacsonyabb ranguaknál? Ez lenne tehát a civilizáció diadala? Ne az idiótákat pusztítsuk ki, hanem akadályozzuk meg az elmegegye, vagy beteg emberek házasságát. Ez lenne a helyén való gyógyszer.

Mert az bizonyos, hogy öröklés útján a különös természeti hajlamokon, szokásokon, értelmiségen, tehetségeken kívül, a betegségek, testi és elmebeli fogyaikosok is átszármanak az utódokra. Ezt már *Theogenes*, ki 500 évvel élt Kr. e., felismerte s figyelmeztette a görögöket, hogy a férfiak a gyermekek épségére való tekintettel válasszanak feleséget. A kiválasztásnak ilyen formája sok népnél mai napság is gyakorlatban van s ezek testi tökélyük által tűnnek ki.

Afrika nyugoti partjain található feltűnő szép négernek annak köszönhetik kiválóságú-

A királyváró Belgrád.

(*Ferenc József* — *I. Péter*hez.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 17.

Rémes álmából most ocsudik fel Belgrád és Szerbia, most kezd lelkesedni az új királyért, s mire *I. Péter* hazaérkezik, lába előtt lesz az egész ország. Az új királyt, úgy látszik, elismerik a nagyhatalmak, de feltételül kötik ki, hogy az összeesküvőkkel ne cimboráljon. Ennek különben eleget tett már maga is, mikor — őszintén, vagy politikából — azt kívánta, hogy a gyilkosok hagyják el Szerbiát.

A mai nap legnagyobb eseménye királyunk és *Péter* király táviratváltása. Ugy erről, mint az egyéb részletekről sürgöny-tudósításaink a következők:

A politikai helyzet.

Irányadó körökben kellemetlen benyomást tesznek az orosz sajtó támadásai. Azzal igyekeznek mentesíteni az orosz sajtó eljárását, hogy abszolút uralom alatt nem irhatnak más-kép. Kellemetlenül hat a francia sajtó magatartása is, ellenben a magyar lapoknak egy részét nagyon dicsérik.

Hivatalos helyről teljesen alaptalannak mondják azt a híresztelést, hogy Nisben és Szerbia más városaiban a viszonyok mostani alakulása ellen barátságtalan áramlat mutatkozik. *Misics* ezredes nyilatkozatot tesz közzé, a melyben kijelenti, hogy mindazok az állítások, a melyeket különféle lap tudósítók neki tulajdonítottak, koholtak. *Misics* egy újságíróval sem beszélt a május 11-eki eseményekről.

Cettinje város közönsége Belgrád város közönségéhez táviratot intézett, a melyben nagy örömeinek ad kifejezést *Karagyorgyevics Péter* megválasztása alkalmából.

Péter király elutazása.

Ma délután 4 órakor sürgönyök érkeztek *Avakumovics*-tól és a szkupstinától *Péter* királyhoz. Az utóbbi sürgöny jelentette, hogy küldöttség fog érkezni Genfbe a korona felajánlására. Az összes *Karagyorgyevics*ek üdvözlő és hódoló táviratokat intéztek a családfőhöz. *Péter* azt válaszolta, hogy nagyra becsüli családi érzéseiket és biztosítja őket kegyeiről.

Miután a szkupstina táviratában előfordul

ön szabályozó működésébe beleavatkozni? Ne értsenek félre. Mert nagyon szép dolog a természet segélyére sietni ott, hol az élet meghosszabbításáról van szó, de nem akkor, midőn pusztításról, a még fennálló életműködések lebomlása van célba véve. Bizzuk ezt csak a természetre, — az majd jobban elvégzi ezt, mint mi.

Szorosan összefügg e kérdéssel, hogy mi történjék a gyógyíthatatlan betegekkel? Gyakran hallani ilyenféle kérdéseket:

— Ugyan kérem, miért hagyják kinlódni szegényt, miért nem ölik meg inkább? Pedig talán semmi sem lenne undokabb s keptelebb valami, mint az ilyen óhajtások gyakorlati alkalmazása. Az emberiség megirtózna saját megtévelyedésétől. Eltekintve a diagnosztikai tévedések lehetőségétől — oly értelemben, hogy a gyógyíthatatlannak tekintett beteg egy szép napon általános csodálkozásra elhagyja az ágyát — gondoljuk, hogy minő kiszámíthatatlan visszaélések kuforrásává lenne az a pénzszomjas, kapzsi embereknek. Másrészt nincs beteg, ki utolsó percig ne remélné felgyógyulását, s ha e hitében az orvos biztató szava is megerősíti, úgy el lehet mondani, hogy nem veszi észre lassu haldoklását. Valóban bámulatraméltó a természet végtelen kegyelme, midőn a súlyosan szenvedőkben a remény szikráját fenn lobogó lánggá élesíti éppen akkor, midőn az életmécse már kialvó fényben van.

kat, mert a hitvány kinézésű rabszolgákat ki-mustrálták, eladták.

A kaffereknél, hol a nőknek választási szabadságuk van, sokszor megtörténik, hogy igen rut külsejű, habár gazdag férfiaknak nem sikerült feleséget kapni. Nálunk, hol az érdekházasságok a természetes kiválasztást meg-husztítják — és pedig az utódok egészsége s a családi élet tisztaságának rovására — azt hiszem, olyan eset elő nem fordulna. Már pedig, mint *Schopenhauer* megjegyzi, valamennyi szerelmi cselszövénynek, akár komikusak, akár tragikusak legyenek azok, a végcélja valójában nagyobb jelentőségű, mint minden egyéb cél az emberi életben. Itt nem egyes személyeknek, hanem az egész jövő emberi nemzedéknek jó és rossz sorsa forog kérdésben.

Még egy másik, talán még fontosabb tényezőről sem szabad elfeledkeznünk s ez: a pálinka. A legtöbb idióta, vagy elmegegye alkoholistá szülőkötől származik vagy legalább is ezek egyike a fogamzás pillanatában részeg volt.

„Da ist die Hund begraben“ Ha ezeket a nagyfontosságú társadalmi bajokat rendezzük, akkor majd nem fognak az emberi méltóságot lealacsonyító olyan kérdések felmerülni, mint amilyenek jelenleg a Michigan állam törvényhozó testületét foglalkoztatják.

az a fontos passzus, hogy a szkupsina a hadseregnek köszönetet szavazott véghezvitt tettéért, *el van zárva a király attól, hogy az összeesküvők ellen fellépjen.*

A király rögtön Belgrádba érkezése után felfogja oszlatni a szkupstinát. Először lesznek most Szerbiában teljesen szabad választások. Az Avakumovics-minisztérium megmarad.

Elutazása előtt a király a svájci hatóságoknak köszönetét fogja nyilvánítani az élvezett vendégszeretetért.

A királygyilkosok és a magyar törvény.

A szerb királyi család gyilkosai közül egy az éjjel Budapesten utazott keresztül s a küldöttségben, mely az új király elébe jő, is lesz néhány gyilkos. Ebből az alkalomból igen érdekes véleményt mondott egy budapesti törvényszéki bíró, aki tekintély jogász körökben. Ezeket mondotta:

— A magyar büntető-törvény értelmében teljes jogunk lenne ahhoz, hogy a Budapesten keresztül utazó királygyilkosokat letartóztassa a rendőrség. Főjelentés ugyan nem érkezett ellenük s így vád sem emeltetett, de a rendőrségnek kötelessége, hogy minden bünesetről tudomást vegyen még vád és főjelentés nélkül. A rendőrségnek biztos tudomása van arról, hogy Belgrádban királygyilkosság történt s ha tudomására jut, hogy a gyilkosok közül egyik-másik Budapesten tartózkodik, minden felsőbb hatósági megkérdezés nélkül letartóztatja őket.

Persze erre nincs kilátás. Mikor az éjjel Kosztics kapitány, akinek golyója furta át elsőnek a király testét, Budapesten keresztül utazott, a rendőrség inkognitóban képviseltette magát egy rendőrfelügyelővel, aki a királygyilkost még az interwiewoló újságíróktól is megóvta s a legnagyobb tisztelettel bánt vele, kávéházba kalauzolta.

Péter király a nagyhatalmakhoz.

Genéből jelentik, hogy Karagyorgyevics Péter tegnap ebéd közben egy belgrádi szerb képviselőtől sürgőnyt kapott, melyben az egyhangú megválasztásáról értesítette. A jelenlevők „Eljen ő felsége!” kiáltásba törtek ki. A király úgy válaszolt: „Eljen a szabadság! és hozzátette: „A szerb népnek ma kezdődik a szabadsága, nekem a korona rabszolgasága.”

A király erre az orosz cárnak táviratot küldött, melyben elismeri kötelességének, hogy megválasztásáról legelőször az orosz cárt értesítse, mint a legnagyobb állam uralkodóját; reményli, hogy a cár elfogja ismerni ezt a választást és teljessé fogja ilymódon tenni a király boldogságát.

Ferenc József királyhoz azt táviratozta az új király, hogy visszaemlékezik a király és atyja közötti jóbarátságra és reményli, hogy ezt az uralkodó ő reá is kiterjeszti. Mindent el fog követni, hogy egy jó viszonyt tartson fenn.

Az olasz királyhoz különösen szívélyes hangú táviratot intézett, s kijelentette, hogy Viktor Emánuelt veszi példának a népért való gondoskodásban.

A Berliner Tageblatt-nak jelentik Rómából, hogy a nagyhatalmak elismerik I. Pétert királynak, de feltétlenül követelik a gyilkosok megbüntetését.

Egy párisi sürgöny szerint a Figaró jelentí, hogy Franciaország éppen úgy, mint a többi nagyhatalmak, semleges várakozó álláspontot foglal el a belgrádi eseményekkel szemben. Tegnap a párisi szerb követség összes tagjai tisztelgtek Arzen hercegnél, Péter király öccsénél s üdvözölték őt azor alkalomból, hogy bátyját királyiá választották. A követség azután pezsgős reggelit adott. Natália, aki csak tegnap értesült a királyválasztásról, betegesen fekszik lakásán.

Berlinből sürgönyzik: Az itt élő szerbek röpiratot bocsátottak ki, melyben dicsőítik a királygyilkosokat és azt állítják, hogy Sándor rossz ember volt, de még inkább Draga, a legromlottabb asszonyok egyike. Szerbiára most egy boldog jövő vár.

Natália és fiának holtteste.

Az a hír, hogy Natália királyné Dumba dr. belgrádi osztrák-magyar követhez fordult, hogy a szerb kormánytól kérje Sándor holttestének kiadását, valótlán. Dumba dr.-hoz sem Natália, sem más ilyen arányú kérelmet nem intézett.

Ép oly valótlán, hogy az említett osztrák-magyar követ Avakumovics miniszterelnöknél látogatást tett volna.

Intimitások Drágáról.

— A királyné barátnője. —

Azon sok ezer távirat, mely Belgrádból szertevitte villaggá a tragédia történetének témérdek varriációit, valamennyi megdöbbenéssel arról fest képet, hogy a királygyilkos nép még arról a primitív kötelességről is megfeledkezett, hogy a halott király véres ravatala előtt forma szerint legalább könyvet ejtsen. Rózsákat látott az idegen a katoná csákóján és némelyik rózsát vérbe mártotta a huszadik század középkori katonája. Ujjongást hallott a konak történelmi nevezetességű ablaka alatt.

Nagy tévedés azt hinni azonban, mintha az utcának ezen lobogós disze és ujjongás mögött ne volna igazi köny a bemocskolt trónért. Azokban a szép palotákban, melyek a konak szomszédságában Belgrád zeg-zugos Ázsiájába ékelődnek, nem feledték el, hogy ott vendégesókot csztott baráti pohar közt a kedves Sasa. Le vannak eresztve az ablakok salugátereit; a házak körül csend, mintha kiköltöztek volna belőle lakói.

Aki azonban bebocsátást nyert, már a folyosón levette kalapját, mert templomba lépett. Sándor képe alatt három napon át égtek a gyertyák, a család pedig ott térdelt és sirt, — de csendesen, nehogy kihallassék.

Ma délután elfogadtak egy ilyen házban egy újságíró, aki így ír a látogatásról:

Gazdája előkelő ur, asszonya Draga barátnője.

— Egre kérem, szolt hozzám mosolyogva a háziasszony, ne árulja el a nevünket... képesek lennének ránk gyujtani a házat...

De mosolyából azt láttam, mintha nem is nagyon banná, — hiszen számunkra minden elveszett...

Kávét hoztak és rózsát. Ez a belgrádi vendéglátás bevezetése. Aztán beszélgettünk.

A ház asszonya — finom belgrádi beauté, aki Párisban tanulta édes mosolyát és Bécsben suttozva mesélte nekem:

— Szerettem Dragát, minden bűnével együtt. Oh mert nagyon bűnös asszony volt... De zseniális bűnös. A rossz nőknek azzal a lángeszű ravaszágával volt megáldva, amelynek nagyobb csak a vakmerősége volt. Szerettem őt és — nem tudom sajnálni. Tragédiáját maga idézte elő... Alig néhány nappal ezelőtt lapozgattam vele együtt a naplójában. Velem szemben nagyon őszinte volt; szeretett dicsekedni a sikereivel és — a bűneivel is. Micsoda részletek voltak abban a naplóban! ha valaha újságíró kezébe kerülnek azok a lapok, el sem hinné abból, hogy azt ez a számító, okos asszony írta. Az egyik oldalon szerelmes, forró szavak Sándor gyöngédségéről és a másikon már Petrovics, a szép szárnysegéd nevét írja le egy titkos, bűnös emlékekkel az arany-szegélyű albumba...

— Hogyan, Petrovics?

— A kedves volt, amint különben minden szép férfi, akit melléje rendelt a hivatala... ezeket a hivatalokat pedig ő töltötte be.

— De hát a király?

— A király? Istenem, szegény Sasa, any-

nyira szerette őt, hogy valahányszor hallott valamit, mindig elhitte, amit Draga mesélt neki... Egy őszi napon, a mult esztendőben, Sándor vadászni ment a fácánosba. Késő éjjel ért haza és Draga — nem volt a konakban. A Lyunovicza-utca egyik sárga kapuju házában, amelyről különben is sokat suttoztak már az emberek, ott simult szerelmes szívével ez az asszony egy más férfi keblére... Félóra multán tért vissza csak Draga a királyhoz és Sándor még ezt a kézenfekvő tényt is megbocsátotta neki, mert Draga azt mesélte, hogy az a tiszt, akinél volt, összeesküvőket fedezett fel neki... Másnap három levelet kapott a király; kettőt névtelenül, a harmadikat Miroszlász Votics aláírásával. Mind a három levél azt a tényt mondta el: mikor lépett a királyné abba a gyanus házba, meddig maradt ott s a két óra alatt mit követett el... Es Sándor mosolyogva vetette tűzbe a leveleket; csak Dragának hitt, mert szerette. Szerette mindenk ellenére, a vérénél is jobban.

Ha meg lehetne kérdezni Ferenc József királyt, sokat tud ő a bűnös királynéről...

Akkoriban, amikor arról volt szó, hogy a magyar király elfogadja a szerb királyi párt, a gyorsposta kis csomagot hozott Bécsbe. Egyenesen a királynak volt címezve „bizalmas” jelzéssel.

Natália küldte Párisból ezt a csomagot és levelek voltak benne. Régi levelek. Még abból a korból, amikor Masin mérnök özvegye a francia fővárosban gyümölcsöztette bűnös szívét olcsó aranyakért.

Közel száz levél volt együtt — Natália 20.000 frankot adott értük.

A száz levél pedig tömérdek férfinak szólt, csaknem valamennyi másnak: találkák és bihetetlenül párisias intimitások könnyelmű leírása.

Ezekből a levelekből tűnik ki, hogy volt a Café Americainban egy pincér. Derék száll legény volt, csinos bajuszzsal. Attól a naptól fogva, hogy Masin Draga egyszer a Caféba lépett, ennek a Jaques Florentnak szép jövedelme támadt. És Draga nem is restelte, amint a pincér eldicsekedett vele.

— Sándor tudott erről?

— Mindenről tudott, ami a multba történt... és mindent megbocsátott. Pedig mennyit kellett megbocsátania!

Még sokat mesélt a szép asszony s láttam néhányat azok közül, melyeket másolatban egymásnak adogattak a belgrádiak, amikor a nagy botrány — a házasság — híre kelt. Mert Draga minden okossága mellett sem volt elég okos ahhoz, hogy legalább — ne irt volna leveleket. De sok egyéb szenvedélye mellett meg volt benne az irás szenvedélye is.

Királyunk és Karagyorgyevics Péter.

Sokat beszéltek arról, hogy Karagyorgyevics Pétert nem fogják elismerni a nagyhatalmak, s itt a mi monarchiánkról, illetve királyunkról is sok szó esett. Nagyon érdekes tehát az a hír, melyet királyunk és Karagyorgyevics távirati értekezéséről veszünk Bécsből.

Péter király táviratot intézett királyunkhoz, melyben kéri, hogy királyunk ruhazza át reá is az apja iránt táplált barátságot.

Ferenc József táviratilag válaszolt Péter királynak, s válaszában biztosította őt rokonszenvéről és hosszú, boldog ualkodást kíván neki, hogy ama szerencsétlen országban ismét béke és nyugalom le-

gyen, s hogy jóvá tehesse azt a súlyedést, mely Szerbiát legutóbbi bűnös tetteivel a civilizált világ szemében érte.

Királyunk sürgönye szószerint a következő:

Köszönve tudósítását trónralépéséről, sulyt helyezek arra, hogy önt haladék nélkül teljes rokonszenvevről biztosítam és azon kívánságomról, hogy uralkodása hosszú és szerencsés legyen.

Részesüljön Felséged abban, hogy az önnek jutott nemes missziót sikeresen vigye keresztül. Midőn a szerencsétlen, a belső viharok sorsától súlyosan látogatott országnak a békét, nyugalmat, tiszteletet ismét megadja és azon mély esés után, amelyet nemrég egy bűnös és általános irtózat tárgyát képező gonosztett folytán a civilizált világgal szemben súlyed, ismét fel-segitse.

Ezen feladatok keresztülvitelénél az én kormányomra és támogatásomra számíthat és meglehet róla győződve, hogy nekem éppen úgy szíven fog feküdni, mint önnek, hogy a már régóta országunk között fennálló szomszédos viszonyok fentartassanak és meg-erősítsenek.

Péter király, a legújabb hír szerint, csak e hó 23-án érkezik Belgrádba.

Az új királyra nagy feladatok várnak, írja a belgrádi szélső radikális *Odjek* mai szerdai számában s azt mondja, hogy az új király kora biztosítékot nyújt arra nézve, hogy bölcsen fog uralkodni. A királyra új feladatok várnak, mert dinasztájának visszaállítása a nemzeti hatalom, a törvényes jog, a békés fejlődés, az alkotmányos élet és a parlamentarizmus visszaállítását kell, hogy maga után vonja.

A mérsékelt *Usztavna Srbija* azt mondja, hogy hála a szerb nép politikai érettségének, a politikai vezérek belátásának és a hős hadsereg hazafiságának, Szerbia szerencsésen kikerült a válságból. A királyválasztás a *haza legméltóbb fiára* esett.

A többi lap szintén azt mondja, hogy a választással végre felvirrad Szerbiára a régen várt boldog új korszak.

Látogatás a vérengzés színhelyén.

Ma délelőtt végre bebocsátották az újságírókat a régi konakba, ahol a gyilkosság történt. Délelőtt tíz órakor volt ez az érdekes látogatás, melynek folyamán a vérengzésnek számos nyomát látták.

Az előcsarnokban a felrobbant dinamit-bombától származott rombolás látszott. Megnézték azt az ajtót is, mely a király hálószobájába vezet. Számos helyen áthatoltak rajta a kilőtt golyók.

A hálófülke fala csupa vér volt. A fogason ott lógtak még Draga királyné ruhái. Az udvari orvos kerevetén feküdt a királyné boája, melyet átáztatott a vér.

Hírek Belgrádból.

Draga királyné yachtját, a melyet a szerb gőzhajóársaságnak ajándékoztak, az új király családjának egyik tagjáról fogják elnevezni.

A Sabácban elfogott *Nikolics* csendőrörnyagot, aki annak idején Alavanicsot lelőtte és a Karagyorgyevics-féle puccsot meghusított, fogva tartják, de általában azt hiszik, hogy az új király megérkezése után azonnal meg fog neki kegyelmezni.

A 20. ezred ezredesét az új kormány megakarta hagyni állásában, de az ezred tisztikar-

nak egyhangú kérelmére a hadügyminiszter táviratilag felmentette állásától.

Tojsics Ranko, a híres parasztvezér és volt szerb képviselő Guca faluban meghalt. Tojsics Ranko nevét ősméri az egész újságolvasó világ. Ő volt az, aki Karagyorgyevics Péterért tüzzel-vassal harcolt. Milán és Sándor király is halálra ítéltek már két ízben, de utóbb mindig megkegyelmeztek neki. Csodálatos a sors intézése, hogy épen azon a napon halt meg, amelyen ideálját, Karagyorgyevics Pétert királyiá kiáltották ki.

A szkupstina ma délelőtt fél 11 órakor ülést tartott, melyen az alkotmány revíziója ügyében kiküldött bizottság tette meg jelentését.

A miniszterelnök kérte a jelentés elfogadását. 115 szóval egy ellen el is fogadták.

A tisztviselők fizetését és a nyugdíjakat mátról kezdve folyósítják.

A hadügyminiszter a katonaság számára új kokárdákat rendelt. A tisztek sapkáján már új kokárda van A (Alexander) betű helyett P (Pera, azaz Péter) betűvel.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Frizzo átváltozó művész vendégjátéka.
Péntek: Frizzo átváltozó művész vendégjátéka.
Szombat: Frizzo átváltozó művész vendégjátéka.
Vasárnap: Délután: Nilusi varázsló, operette.
Este: Frizzo átváltozó művész vendégjátéka.
Hétfő: Bob herceg, operette.
Kedd: Szökött katoná, népszínmű.
Szerda: Csokon szerzett vőlegény, életkép.
Csütörtök: Milliók a hó alatt, operette.
Péntek: Milliók a hó alatt, operette.
Szombat: Mikádó, operette.
Vasárnap: Délután: Peleskei nótárius, bohózat. Este: Mikádó, operette.

* A nyári idény ujdonsága. Az aradi színház igazgatósága érdekes nyári műsorát, melyben több ujdonság is van, már összeállította, az első ujdonság már az idény első hetében fog színre kerülni. *Milliók a hó alatt* című énekes színmű lesz ez, melyben a társulat csaknem minden tagja játszik. A nyári idény alatt az előadások rendszeren fél nyolc órakor kezdődnek.

Tisza István mint berlini jogász.

(Az új miniszterelnök életéből.)

Arad, június 17.

Tisza István gróf, az új miniszterelnök kiváló egyéni tulajdonságairól sokat beszélnek most. Ezek közé tartozik az ő sokoldalú tudása is, melyet alapos, nagyszabású tanulmányok útján szerzett meg. Tanulmányaira teljes világot vet az az érdekes epizód, mely a berlini egyetemi idejéről szól.

A berlini *Frigyes Vilmos*-egyetemen 1880. október havában volt a beiratás. Magyarok közül is többen iratkoztak be, köztük olyanok is, kik itthon már elvégezték egyetemi tanulmányaikat, s csupán ezek kiegészítését keresték Berlinben. A jogi szakra jelentkeztek: *Fejérpataky* László dr., ki jelenleg a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője, *Nagy Dezső*, a budapesti ügyvédi kamara titkára, *Alföldi Géza* és *Radó Károly* dr. aradi ügyvéd.

A beiratkozás után szokásos letenni a fogadalmat. A külföldi hallgatók nemzetek szerint tették le fogadalmukat a dékán kezéhez. Érdekes képe volt az egyetem előcsarnokának, hol a különböző nemzetbeli jogászok gyülekeztek. Az európaiakon kívül voltak itt Amerikából, Ázsiából s a világ minden részéből, várva míg rájuk kerül a sor.

A magyarok a sorban nyolcadiknak következtek, közvetlenül az olaszok után. *Brunns* Ró-

bert dékán, a világhírű római jogász és pandektista fogadta az egyetemi hallgatókat. A magyarok is elége járultak, s néhányán már ott diszlett a nemzeti jelvény: a mellen keresztülhuzódó piros-fehér-zöld szalag. Mikor a dékán meglátta a magyarokat, azt mondta, hogy elkéstek, mert az olaszok már itt voltak. Ugy történt, hogy a dékán összetévesztette a magyar nemzeti színt az olaszok zöld-fehér-piros színével. Mikor értesült, hogy a magyarok vannak előtte, nagy örömmel fogadta őket, s beszédet intézett hozzájuk, melyben kitartásról, szorgalomról szólt.

Miután mindenkivel kezet fogott, s a hivatalos aktusnak vége volt, a dékán a következő szavakat intézte a magyar diákokhoz:

— Most még csak azt kívánom, hogy olyan szorgalmat fejtsenek ki, és olyan buzgóságot tanusítsanak, mint a múlt esztendőben az önök honfitársa: *Stefan von Tisza*.

Ezzel aztán elbocsátotta a dékán a magyarokat.

Tisza István a megelőző évben volt az egyetem hallgatója, miután jogi tanulmányait itthon már befejezte. Berlinből Heidelbergába ment.

A dékán tanácsát meg is fogadták, meg nem is. Volt egy jogász, aki az idejét inkább a kávéházban, kártyasztáznál töltötte, mint az egyetemen. Meg is kérdezte tőle az egyik társa:

— Ugyan minek küldött ide az apád, ha egész nap kártyázol?

— Én teljesen az apám akaratát követem — mondta. Az apám így szólott otthon: „Eredj fiam Berlinbe, ott játszva megtanulod a német nyelvet.”

Nem is lett belőle miniszterelnök, mint Tisza Istvánból. Egy vigasztalása lehet azonban. Ha kártyázás helyett tanult volna, bizonyára akkor sem lenne miniszterelnök.

TÁVIRATOK.

A király a csapatszemlén.

Bécs, június 17. A király ma reggel 7 órakor a simmeringi pusztán szemlét tartott a 2. hadtest-tüzérségi ezred, a 14. hadtest-tüzérségi ezred és a 12. hadosztály-tüzérségi ezred fölött. A szemlén jelen volt *Pitreich* hadügyminiszter, *Windischgrätz* Ferenc, *Waldstätten* báró és *Kropatschek* lovag csapatfőfelügyelők. A király előbb megszemlélte a három ezredet, azután parancsot adott a gyakorlatokra, a melyeket nagyon pontosan végeztek, úgy hogy a király különös megelégedését fejezte ki. Végezetül a csapatok elvonultak ő felsége előtt. A gyakorlat fél 10 órakor végződött. A király azután Schönbrunnba hajtattott.

Választások a német birodalmi gyűlésbe.

Berlin, június 17. A birodalomgyűlési választások közül reggel háromnegyed 4 óráig 235 választás eredménye volt ismeretes. Megválasztottak 117 képviselőt, 118 kerületben pótválasztás lesz. A megválasztottak között van 49 szociáldemokrata, 35 centumpárti, 11 konzervatív, 6 elzászi, 5 nemzeti-szabadelvű, 4 birodalmi párti, 3 pártonkívüli, 2 lengyel, 1 dán és 1 paraszt-szövetségi. A pótválasztásokban résztvesz 84 szociáldemokrata, 48 nemzeti szabadelvű, 24 centumpárti, 19 konzervatív, 17 szabadelvű néppárti, 8 pártonkívüli, 8 birodalmi párti, 7 német néppárti, 5 veli, 4 paraszt-szövetségi, 2 reformpárti, 2 lengyel, 1 elzászi és 7 tagja a szabadelvű pártegyesületnek. A szociáldemokraták eddig 12 mandátumot nyertek és kettőt vesztek. Berlinben elhódították az V. választókerületet.

Tisza István kormánya.

(Részleges kabinetalakítás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 17.

Tisza István gróf, kit a király a kabinet-alakítással megbízott, ma reggel visszatért a fővárosba s még a délelőtt folyamán megkezdte a tárgyalásokat azon politikusokkal, akikből kabinetjét összeállítani akarja.

E tárgyalásokról kiszivárgott hírek arra engednek következtetni, hogy sok tekintetben indokolatlan volt az ellenzéki pártok bizalma, amikor Tisza István jelöltsége forgalomba került. Tisza István ugyanis nem fog arra az utra lépni, amelyet oly határozottsággal jószolgáltak ellenfelei. *Tartózkodni akar az erőszakos parlamenti tárgyalásoktól* s minden eszközt fel fog használni, hogy a házszabályok kizsoritása nélkül is letárgyalassa azokat a törvényjavaslatokat, amelyek az ország érdekében multhatatlanul szükségesegek.

Az erőszakoskodásáról terjesztett hírek egyébként nemzeti-párti forrásokra vezethetők vissza. E párt harangozott Tisza elébe, hogy a korona előtt azt a hitet keltsse, hogy Tisza István alatt a helyzet semmivel se fog megváltozni s így teljesen hiába való dolog lenne a Tisza kinevezése.

Egy másik értesülésünk szerint a Tisza jövő politikájáról szóló híreket Tisza István barátai terjesztették. Céljuk az volt a híresztelésekkel, hogy meglepetéseknek tegyék ki a függetlenségi pártot s megkönnyítsék Tisza helyzetét. Taktikájuk az volt ugyanis, hogy az erőszakosnak hirdetett Tiszával könnyebben tud megállapodásra jutni az ellenzék, ha azt látja, hogy az új miniszterelnök korántsem olyan, amilyennek füstik.

Tisza István terveiről.

Egy előkelő volt nemzeti-párti politikus, aki Tisza István gróf intencióit ismerni véli, de mint alább látni fogjuk, kevés jóakaratot tanusít az új kormányelnök iránt, tudósítónknak a következőket mondotta Tisza István grófról és elveiről:

Két teljes órán keresztül időzött Tisza István gróf a király magánkabinetjében. Az uralkodó, aki máskor rendszeren fél 5 órakor Schönbrunnba szokott jöcsizni, az audiencia következtében ezt az utat elhalasztotta. Csak fél 6 órakor gördült ki az udvari fogat a Burg külső kapuján, mialatt egy másik kocsi a Hofburgból a magyar kancelláriába hajtattott. Ebben a kocsiiban Tisza István gróf ült, akit a király az új kabinet alakításával bizott meg. Tisza grófot Fejérváry báró kísérte a Burgba s rögtön eltávozott, amint Tisza átlépte a király dolgozó szobájának küszöbét.

A kétórás audiencia részletei természetesen nem ismeretesek. A király előzőleg már hamarabb értekezett Tisza antipódusával Apponyi Albert gróffal, és két másik magyar politikus-sal, Csáky és Szapáry gróffokkal, kik mindketten mint a szabadelvű párt mérsékelt tagjai ismeretesek. De azután jött Tisza István, a „régis tradíciók”, az erélyes, snájdig cselekvések embere, és megbízott a kabinetalakítással.

Tisza hívei úgy képzelik az új miniszterium taktikai programját, hogy mindenekelőtt a „passzív rezisztencia” helyébe az obstrukció elleni aktív ellenállás lép és hogy ez lehetséges legyen, előbb szükséges, hogy a szabadelvűpárt

azon tagjai, akik az új kurzusban nem akarnak az új kormányval tartani, a pártból kivájanak.

Hogy Tisza gróf, ha sikerül neki a kabinetalakítás, az utolsó konzekvenciáig végre tudja-e hajtani ezt a programot, azt ma még nem lehet megmondani. De néhány kiinduló pontot akarok Onnek adni, a melyből nem ugyan teljes, de mindenesetre jellemző képet lehet alkotni a Tisza-féle politikáról.

Tisza gróf igen komoly politikus. Ez a szellemileg magasan álló férfi, aki semmiesetre sem fantasztá vagy paktum-politikus, hanem mély, alapos számító aki feladatának sikeréhez nagy reményeket fűz. El van telve annak reményétől, hogy a kabinetalakítás reábizott műve nem fog zátonyra jutni és hogy aztán politikája a kitűzött célhoz el fog érkezni. Ez a cél ugyanaz maradt, a mit Széll Kálmán akart elérni: a katonai javaslatok törvényre emelése és a rendezett parlamenti viszonyok helyreállítása, melyek aztán lehetővé teszik a költségvetés vám- és kereskedelmi szerződés, vámtarifa és más fontos gazdasági kérdések elintézését.

Tisza gróf is ezt a célt akarja elérni, de más uton, mint Széll Kálmán. Hogy melyek azok a taktikai tervek, melyeket a prezumtív miniszterelnök az ellenzék legyőzésére előkészített, azt természetesen nem lehet még nyilvánosságra hozni. Az bizonyos, hogy Tisza gróf nem marad hűtlen a parlamenti rendszer elvéhez. Hogy ezekkel az elvekkel összeegyeztethető-e a parlamentnek az ex-lexben való feloszlatása, az mindig a mindenkori viszonyoktól függ. Ha Tisza grófnak olyan többség van a háta megett, úgy az új választások előtt, mint után, melytől bizton remélheti az indemnitást, akkor Tisza gróf közvetlen környezete szerint ebben a lépésben sem volna ellentmondás a parlamentárizmus szigorú szabályaival. Ez a kérdés azonban még ma nem aktuális.

Mint mondtam, Tisza gróf taktikai terveit, ehhez tartoznak a házszabályok szigorubb kezelése, evvel összefüggésben az elnökkérdés és további konzekvenciáiban a feloszlatás kérdése, ezeket egyelőre nem lehet bevonnai a nyilvános vitatkozásokba. Hogy Tisza gróf mit fog tenni, azt ma még nem mondhatja meg; lehet azonban már most egyetmást mondani arról, hogy mit nem fog tenni.

Mindenekelőtt a katonai javaslatokra vonatkozóan *semmiféle engedményt nem fog tenni*, legalább is nem többet, mint amennyit Széll Kálmán megígért. A mit Széll ígéretben adott, azt Tisza mindenesetre mint örökséget átveszi. Az eddigi miniszterelnök engedményeit, a zászlók és jelvények, továbbá a magyar tisztek visszahelyezése kérdésében Tisza gróf is fenntartja.

Az ellenzék számíthat arra, hogy egy porszemmel sem kap kevesebbet, mint a mennyit Széll már megígért, de egy porszemmel többet sem kap.

Különösen nem lehet szó arról, hogy a katonai javaslatokat visszavonja vagy elhalasztja és hogy helyükbe más egyszerű véderőjavaslatot hoz.

Meg kell szünniök az engedményekről való fecsegéseknek! Így nyilatkozott egy irányadó személyiség. Tisza István törekedni fog politikáját úgy irányozni, hogy katonai kérdésekben *újabb engedmények adását mint lehetetlenséget fogják tekinteni.*

Sőt, azt hiszem, nem tévedek, abban a feltevésben, hogy Tisza István sajnálta már azt is, hogy Széll bizonyos pontokban közeledett az ellenzékhez, s már tett is ígéretet bizonyos engedményekre.

Most még egy fontos kérdés volna meg-

beszélendő; t. i. Tisza grófnak a szabadelvű párthoz való viszonya. Tisza gróf nem azonosítja magát az ugynevezett Tisza csoporttal. Mint miniszterelnöknek szüksége van az egész párt bizalmára, és nem csak egy csoportra és világos, hogy messzelátó terveit mellett sokkal nagyobb mértékben szüksége van erre, mint bármelyik magyar miniszterelnöknek. Ebben a kérdésben is nagy bizalommal van Tisza gróf, s e mellett nagy önérzettel is, maga iránt. *Nincs szándékában valakit a szabadelvű pártból kizsorítani.* Mindenkit, aki őt és politikáját támogatni akarja, szívesen lát. A szabadelvűpárt „megtisztítása” olyan értelemben, hogy erre a kormány adná az iniciatívát, nincs kilátásban. A párt azon tagjai, akik a kormány politikáját nem akarják támogatni, a viszonyok új alakulásakor tehát önmaguk is meg fogják találni az indokot, a miért a pártot elhagyják.

A Tisza-kabinet további sorsáról jövendőlegni nem lehet, mert hiszen még senki sem tudja, hogy hogyan sikerül neki a kabinet megalakítása. De az bizonyos: *a Tisza-kabinet a katonai javaslatokkal áll és bukik.* Ha sikerül a katonai javaslatokat még idején elintézni, akkor Tisza gróf pozíciója beláthatatlan időkre biztosítva van, ha nem sikerül, akkor másnak engedi át helyét.

Beszélgetés Feilitzsch báróval.

Egyik fővárosi estilap tudósítója ma délelőtt beszélgetést folytatott báró Feilitzsch Artur országgyűlési képviselővel, akinek már négy héttel ezelőtt indított akciója adta meg tudvalevően az első lökést, hogy a megfeneklett politikai helyzet dűlőre jusson. A kiváló kormánypárti politikus igen érdekesen fűzte fejtegetéseit.

— Ami a miniszteri tárcák birtokosainak személyében való változásokat illeti, erről csak kombinálni lehet. Mert hiszen itt pozitívet az utolsó pillanatig maga a dezinált miniszterelnök sem tudhat. En is csak a szállongó kombinációkat reprodukálhatom. Így azt, hogy Lukács László távozását biztosra veszik s utódjául Wekerlét emlegetik, föltéve, hogy Wekerle vállalkozik rája. Lángot — Hieronymi, Wlassicsot — Berzeviczy, Darányit pedig elsősorban gróf Szechenyi Imre, másodsorban gróf Desseoffy Aurél váltaná fel.

Igy mondják a kombinációk. A volt nemzeti pártiak az igazságügy tárcára szerették volna Hódossyt, de hát Ploesz Sándort nem lehet engedni a polgári perrendtartás végéig. A volt nemzeti párt eredetileg két miniszteri tárcát követelt magának: az igazságügyit és a kereskedelemügyit, ez utóbbira Nagy Ferencet szerette volna. De a pártfrakció most egyelőre várakozási állományba helyezkedett s bevárja gróf Tisza István bemutatkozását. Ezek szerint tehát valami nagy pártbomlásról nem lehet szó.

Különben is a legpesszimistikusabb fel fogás szerint is legfőlebb 35—40 en vonulhatnak ki a szabadelvűpártból s így minden körülmények között, még a legrosszabb esetben is van 10—15 szavazatnyi többsége a szabadelvűpártnak, még pedig a horvát képviselők nélkül. A pártnak zömét alkotja 180 régi kipróbált liberális képviselő.

Hogy az esetleg kilépők mit csinálnak, mily párthoz csatlakoznak? — arról az a felfogás, hogy a néppárt elhagyja majd választásfelekezeti alapját, amelyen mostan áll, de megtartja jellegét és lesz tisztán: konzervatív, aulikus, ultramontán párt. Így aztán ke-

belébe térhetnek azok az elemek is, amelyek most a szabadelpártpártból ki kívánkoznak.

De ismétlem: ezek ellenében is a tiszta szabadelpárt többsége biztosítva, van még pedig a horvátokkal együtt körülbelül 50 szavazattal. Különben is a most esetleg felbukkanó aggályoskodás Tisza István félreismerésén alapszik. Akik vele bizalmasak, azok tudják, hogy *Tisza István semmi erőszakot nem fog alkalmazni*, értem alatta azt, hogy sem a törvényen kívüli állapotban nem fog soroztatni, sem a Házat nem fogja feloszlatni, sem a házszabályok erőszakos értelmezésének nem fog tért engedni és végül a házszabályoknak olyasféle megváltoztatásába sem fog belemenni, ami a parlamenti szólásszabadság elvét érintené. Erről az érdekelt körök hamarosan tudomást szereztek s így történt, hogy a Tisza Istvánnal szemben egy ideig aggályoskodónak mutatkozó hangulat hamarosan helyet engedett a bizalomnak.

A kormányalakítás munkája egyébként valószínűen ma estére be lesz fejezve. Az új kormány pénteken vagy szombaton fog bemutatkozni a pártban és valószínűen a jövő hétfőn a Házban is.

Tisza István programja.

Az új miniszterelnök ma este kezdte meg a kabinet-alakítás munkáját, de ezen túl nem jutott. Már a déli órákban kétséges volt, hogy *Wekerle Sándor* elfogadja-e a pénzügyminiszteri tárcát, este pedig *ez a kombináció teljes hajótörést szenvedett*; *Wekerle* kijelentette, hogy az új kabinetbe nem lép be. Eddig csak a honvédelmi tárca betöltése elintézett, melyet *Fejérváry Géza* báró továbbra is feltétlenül megtart, továbbá a kereskedelemügyi tárcaé, melynek elvállalására *Hieronymus Károly*, és közoktatásügyi miniszteri tárcaé, melynek betöltésére *Berzeviczy Albert* vállalkozott. Ezeket ma este intézték el a szabadelpárt klubban.

Az új miniszterelnök ma este megjelent a szabadelpárt pártkörben, előbb azonban félórás látogatást tett *Falk Miksánál*. Mikor *Tisza István* gróf a Lloyd-klubban megjelent, az ott összegyűlt képviselők éljenzéssel fogadták s gratuláltak megbízatásához.

Tisza István gróf ezután kifejtette azokat az elveket, amelyekkel a parlamenti rendet helyre akarja állítani. Kijelentette, hogy a *véderőjavaslatokat okvetlen szükségszerűeknek tartja s azok visszavonásáról szó sem lehet*. A kisebbség terrorizmusa — mondta — olyan veszedelmes seb, amelyet feltétlenül el kell távolítani, hogy az egész testet meg lehessen menteni.

Koncessziókból annál többet, mint amennyit Széll Kálmán kilátásba helyezett, ő sem nyújthat. Közte és elődje közt csak a taktikai eljárásban lehet különbség, csak ez az egy pont az, amelyben Széll Kálmánnal egyet nem értett. A kisebbség terrorizmusát meg kell törni, eszközt erre a házszabályok nyújtanak, amelyek alkalmasak az obstrukció megállítására, ha azokat a szükséges szigorúsággal kezelik. Ezek hatalmat adnak az elnöknek, a rend fenntartására s ezt a hatalmat az elnöknek gyakorolnia kell, a passzív rezisztenciával eredményt itt elérni nem lehet.

A Házat és a választókat fel kell világosítani a véderő-javaslatok szükségességéről és azokról a károkról, amelyeket az obstrukció hárit az országra. A helyzetet semmiképen vizásnak nem tartja, de szo-

moru dolog volna, ha nem sikerülne a többség akaratát érvényre juttatni. *Reméli, hogy ez nagyobb skandalumok nélkül sikerülni fog, de egyúttal azt is kijelenti, hogy erőszakot nem akar.*

Szigoruan a törvényhez ragaszkodik, mindenkinek jogait respektálja, de ha az ellenzék nem marad a törvénytisztelet határain belül, akkor erősebb eszközöktől sem fog visszaradni. A „többségi elv” nagy harcát — így fejezte be beszédjét *Tisza István* — végre ki kell küzdeni.

A pártértekezleten jelenvolt képviselők vegyes érzelmekkel fogadták az új miniszterelnök e kijelentéseit, egyik-másik ellenvetéseket hangoztatott, mások helyeselték s azon reményüknek adtak kifejezést, hogy az új irány sikerre fog vezetni.

Itt említjük meg, hogy a végleges kabinetalakítás holnap, de legkésőbb pénteken meg fog történni, mert a király szombatra hívta meg referálás céljából kihallgatásra a kabinetalakítással megbízott miniszterelnököt.

Tárgyalás Wekerlével.

Ugylátszik, hogy *Wekerle Sándor*, aki vonakodik az új kabinetbe belépni, mégis csak tagja lesz; ő Felsője a király *Wekerle* magához kihallgatásra rendelte. *Wekerle* már ma Bécsbe is érkezett.

A „N. W. T.” tudósítójának alkalma volt *Wekerlével* beszélni; ő egész határozottsággal kijelentette, hogy a pénzügyminiszteri tárcát semmi szín alatt nem vállalja el.

Tisza István ma hosszasan tárgyalt *Molnár Viktor* főispánnal, aki *Wekerle* sógora. Ez a tárgyalás is a célból történt, hogy *Wekerle* a felajánlott tárcát fogadja el. Hogy mi az eredmény, még nem tudni.

Ma délután már vissza is érkezett *Wekerle* Bécsből, s lakására hajtattott. Innen, telefonon történt meghívásra, a miniszterelnökhöz ment.

Lesznek-e kilépések?

A legfontosabb kérdések egyike az, hogy miként fog viselkedni a volt nemzeti párt. A tény az, hogy tegnap még igen éles volt a hangulat, de *Széll Kálmán* ismeretes fellépése csillapítólag hatott. Egyelőre tehát a volt nemzeti párt várakozó álláspontot foglal el.

Azt hiszik, hogy ma estére tisztázva lesz az ő maguktartásának a kérdése is, mert *Tisza* előreláthatólag keresni fogja az alkalmat, hogy még a mai nap folyamán érintkezésbe lépjen néhány vezérszerepet játszó volt nemzeti párti politikussal, köztük első sorban gróf *Apponyi Alberttel*, ő azonban ma még nem volt Budapesten.

A volt nemzeti párttal való megbeszélések eredményétől függ, lesz-e szecesszió, vagy se. A Nagy Ferenc volt államtitkár lakásán tegnap és tegnapelőtt délután megtartott értekezleteken a hangulat igen harcias volt és az egybegyűltek arra tökélték el magukat, — sőt ez irányban már ívet is köröztek, — hogy kilépnek a kormánypártból, ha *Tisza István* nem tudja minden irányban menybugtatni őket.

Elsősorban azt kutatják, hogy hozott-e *Tisza* valami nemzeti vívmányt, mely az ellenzék lecsillapítására alkalmas? Azt hiszik, hogy nem. A legjobb eset az, hogy a katonai javaslatoknak az ügyét egyelőre elhalasztják.

Másodszorban reálbiztosítékot kívánnak,

hogy *Tisza* a *Széll Kálmán* szellemében fog működni.

Mennyire sikerül mindezekre a kérdésekre nézve megegyezni, mennyire nem, azt e pillanatban még nem lehet tudni. Mindenesetre bizonyos, hogy *Tiszának* ellenszenvvel kell megküzdenie. De azt valószínűnek tartják, hogy a kormánypártban a *kilépések száma éppenséggel nem lesz olyan nagy, mint ahogy tegnap hinni lehetett*. Tegnap még arról beszéltek, hogy vagy száz ember kiválik, de mint a Nagy Ferencnél megtartott értekezletek egyik szereplője ma tudósítónk előtt kijelentette, ma már a helyzet nem olyan veszélyes. *Ki fog válni egy csoport, de ez aligha fog husz képviselőnél többől állani*, feltéve tudniillik, hogy *Tisza* irányelvei csak félig-meddig lesznek is kielégítőek.

Ki lesz a Ház elnöke?

Igen súlyos kérdés, amely ugyancsak nagy komplikációkra adhat okot, az, hogy ki lesz a Ház elnöke?

Apponyi semmi szín alatt sem hajlandó megmaradni tovább az elnöki székben, és mint ismeretes, a Lloyd-klub ortodoxjai tegnap már *Perczel Dezső* nevét kezdték forgalomba hozni. Valóságban mérvadó részről *Perczel Dezsővel* ez irányban még semmiféle tárgyalás sem folyt, bárha kétségtelen, hogy *Fejérváry Perczelt* fogja támogatni leginkább.

Szivesebben akceptálnák *Tallián Bélát*, feltéve, hogy *Tallián* vállalja a dolgot. Mert, úgy mondják, hogy *Tallián* tárcára számított, miniszterséget remélt és duzzog, hogy őt egyáltalában nem vették kombinációba.

Bánffy báró a válságról.

Politikai körökben igen érdekes verzióról is beszélnek *Bánffy Dezső* báró magatartását illetőleg.

Köztudomású dolog, hogy *Bánffy* és *Fejérváry Géza* báró honvédelmi miniszter a legintimebb baráti viszonyban vannak azóta, hogy *Bánffy* megbukott. Már jó idővel ezelőtt a honvédelmi miniszter közölte *Bánffyval*, hogy a miniszterelnökségre *Tisza István* van kiszemelve. *Bánffy* azonban az volt a megjegyzése erre, hogy ez idő szerint ezt a választást nem tartja szerencsésnek és egyelőre valami fako politikust kellene a kormányügyek élére állítani, olyan embert, aki a kormánypárt egy árnyalatával szemben se lenne vörös posztó. — Bizonyos átmenet után aztán következhetnék *Tisza*.

Ugy látszik, *Fejérváry* is osztotta ezt a nézetet, mert tény, hogy *Bécsben* megpróbálták gróf *Szapáry Gyulát* lanszírozni. Ezt azonban a katonai körök nem akarták akceptálni, mert tartottak tőle, hogy az ellenzékkel szemben *Szapáry* nem tud majd eredményt elérni.

Erdekes, hogy egy tegnapi reggeli lapban *Bánffy* tollából jelent meg vezércikk, mely szintén azt hangoztatja, hogy egyelőre egy fako politikust kellene a miniszterelnökségre designálni.

TANÜGY.

(—) *Kereskedő tanoncok vizsgái. Az aradvárosi kereskedő-tanonc iskola vizsgái június 21 én, vasárnap délelőtt nyolctól tizenegyig, a Weitzer János-utcai polgári iskola dísztermében tartatnak meg. Az Aradi Kereskedők Köre főhívja az érdekelt kereskedő-főnököket, hogy a vizgákon minél nagyobb számmal jelenjenek meg.*

Urbán Iván a miniszterelnöknél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Minden kormány-változásnak karakterisztikus és állandó jellegű következményei szoktak lenni a főispáni karban történő változások. Széll Kálmán kormányra lépése egész sorát adta az új főispánoknak s ha Tisza István grófot, az új miniszterelnököt is a Széll Kálmánéhoz hasonló elvek fogják e tekintetben vezetni, úgy a vidéki városok és megyék, újra izgalmas időknek néznek elébe, ami pedig éppenséggel nem kívánatos. Mindez természetesen igen szoros összefüggésben van avval, hogy a volt országgyűlési nemzeti párt milyen állást foglal el a Tisza-rezsimmel szemben.

Annyi bizonyos, hogy a kormányválság eseményének szálai eljutottak már a megyékbe is, amennyiben Tisza István gróf, az új miniszterelnök a megyék főispánjait, ezek között főleg a volt nemzeti párt embereit táviratilag hívta föl magához.

Ezt a meghívást Tisza István gróf nem mint belügyminiszter küldte; kormányváltás eseteiben ugyanis az a gyakorlat, hogy a főispánok sorban az új belügyminiszter elé járulnak s egyenkint felajánlják neki lemondásukat, melyek közül a belügyminiszter egyeseket tudomásul vesz, azokat pedig, akiket továbbra is meg akar tartani a kormány a főispáni székben, lemondásuk visszavonására kéri.

Ez a meghívás, amelyet a kabinetalkitással megbízott miniszterelnök a nemzeti párt főispánjaihoz küldött, úgy látszik egyelőre csupán arra szolgál, hogy megismerje ezek álláspontját az új rezsimmel szemben.

Az a barátságos hangú távirat, amelyet a miniszterelnöktől Urbán Iván főispán kapott, így hangzik:

Urbán Iván

Arad.

Nagyon leköteleznél, ha engem Budapesten mielőbb felkeresnél.

Gróf Tisza István.

A főispán, miután holnap még itthon van hivatalos elfoglaltsága, pénteken utazik föl a fővárosba.

Mint érdekes epizódot említjük meg, hogy Urbán Iván ma délben, a miniszterelnök táviratának vétele után, e szavakkal lépett be egyik aradi cukrászdába:

— Egy hónap múlva új főispáni installáció lesz Aradon.

A cukrászdában több tekintélyes ur tartózkodott, akik ellenvetéseket tettek a főispán szavaira, aki bizonyára maga is csak kedélyes tréfa gyanánt emlegette az új installációt.

Reméljük, hogy nem is válik komolyra.

SPORT.

+ A tornaegyesület kirándulása. Az Aradi Tornaegyesület egy régebbi elhatározása szerint felhasználva a június 28—29-iki kettős ünnepet, mint arra alkalmas időt, egy nagyobb szabású tornakirándulást rendez Brassóba és Sinajába. Indulás Aradról gyorsvonattal június 27-én este 7 óra 18 perckor. Megérkezés Brassóba 18-án reggel 5 óra 7 perckor. Az egész napot Brassó és környéke festői szépségű helyeinek megtekintésére fordítják a kirándulók. 29-én reggel 6 óra 50 perckor indulnak Predeálnál át

Sinajába, hova reggel 7 óra 24 perckor érkeznek. Megtekintik a román királyi pár nyaralóját, a hírneves „Feles” kastélyt, a fürdőhelyet és a szép környéket tekintik s ott töltik az egész napot. Visszaindulás Sinajából 29-én este 7 óra 44 perckor, Aradra érkezés 30-án reggel 8 óra 8 perckor. A félúru vasuti költség, melyet az országos tornaszövetség nyújt az egyesületnek Aradról Predeálig és vissza, a gyorsvonat II. osztályán 20 korona. Predeáltól Sinajáig és vissza 3 frank 20 centim. A fentiekkel kapcsolatban az egyesület elnöksége még a következőket közli: A kirándulásban résztvevni szándékozókát felkérjük, hogy a határ-átkelési igazolványok beszerzése és egyéb szükséges intézkedéseknek kellő időben való kieszakozása végett még e hét folyamán okvetetlenül jelentkezzenek a liceumi tornacsarnokban minden nap este 6—8 óráig.

+ A Meteor kerékpár klub ma csütörtökön este fél 9 órakor választmányi ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

Pályázó a szerb királyi állásra.

(A legelőőbb civilizata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Mindenki ismeri Szegeden H. B. F. urat. Sarkanytus posztócipőben jár és hozzá gamásnit visel a lábazarán, a két keze pedig tele van irással. Komoly beadványok, folyamodványok ezek a legelső fórumoktól kezdve a legmagasabbig, de az a különös, hogy soha nem jutnak el a címzett helyre. H. F. egyszerűen be sem adja őket. Egész ambíciója arra irányul, hogy ezek az akták ott szorongjanak a háta alatt. Jaj, dehogyan is tudna tőlük megválni! Elintézi rögtön ő maga s ettől kezdve makacsul hiszi, hogy most helyreállt a világbeke, pártfogoltjának dolga a legszebb uton halad.

Hosszu, szikár alakja feltűnik minden hivatalban. Ismerik már, véteknél tartaná bárki, hogy háborgassa. Kap felvilágosítást mindenütt.

Tegnap reggel Lévy Béla tanácsi iktatóhoz köszönt be nagyuri nonszalanszszal kérdezve:

— Elküldték e már Szegedre a szkupstinu végzését?

— Melyiket méltóztatik gondolni? — kérdezte Lévy.

— Azt, amelyik a szerb királyi állás pályázatára vonatkozik.

— Még nincs itt. Miért érdeklí?

— Tetszik tudni, én is pályáztam.

— Ugyan! Es miféle alapon?

— Most még csak csendes járókelő vagyok, de tökéletesen beszélek szerbül. A jelen pillanatban már a szkupstina elnökének kezében van az irás. Ajánlva küldtem el neki föltételeimet.

— Mik azok?

— Először is 600 forint évi fizetést kérek, természetesen szabad lakással, fűtéssel, világítással és mosással. A ruhapénzre 200 forintot számítottam, azonban az se baj, ha esetleg átalakítanak Sándor király hátrahagyott ruháit. Valószínű, hogy párizsban fognak.

— Igen ám, vágott közbe Lévy...

— Kérem, kérem, még nem fejeztem be. Az én gondoskodásom kiterjedt mindenre. Hogy zavar ne legyen a trónöröklés körül, hajlandó vagyok feleségül venni azt, akit a nemzetgyűlés ajánlani fog. Orvosi bizonyítványt nem mellékelhettem, mert nem találtam hamarjában orvost. Az ügy pedig sürgős, fenemód sürgős, nem szabad halogatni. Igaz-e?

— Az már igaz.

— Van a pályázati kérvényemnek még egy pontja. Megválasztásom esetén ugyanis sürgönyileg kérek 50 forint előleget. Mit gondol, megadják?

— Ha megválasztják, többet is kap.

— Akkor helyes. Ajánljuk magunkat.

Es föltartott fővel, ruganyos lépésekkel távozott.

HIREK.

Szerzetes mint vádlott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 17.

Temesvári tudósítónktól ma a következő tudósítást vesszük:

Az itteni kir. járásbírósnál ma déli órák 8 órára volt kitűzve annak a pörnek a főtárgyalása, a melyet Máglás Emánuel dr. Radó Károly ügyvéd utján indított Csorogár Román szerzetes és személynéi igazgató ellen.

A bűnvádi feljelentés szerint Csorogár Román még a múlt év folyamán sajtópört indított volt Máglás ellen. A bizonyítás során Máglás bebizonyította, hogy a Csorogár által mellékelte magyar fordítás hamis, helytelen és tendenciózus. A temesvári törvényszék elrendelte az inkriminált cikk újrafordítását, amely lényegesen eltért a becsatolt fordítástól. Az új fordításban nem lévén sértő kifejezés, a törvényszék Csorogárt elutasította vádjával, aki erre a táblához felebbezett. A tábla szintén elutasította Csorogárt. Máglás, aki sok zaklatásnak volt kitéve a Csorogár pereit miatt, hamis vádaskodásért és hatóság előtti rágalmaszért perelfe be Csorogár szerzetest, ebben az ügyben tartotta meg ma a tárgyalást.

A mai tárgyaláson a vádlott Csorogár Román nem jelent meg s ügyét dr. Nyikora Kornél ügyvéd védte, Máglás Emánuel személyesen, ügyvéd nélkül jelent meg.

Smiedt József kir. járásbíró megtette a békítési kísérleteket, Máglás azonban kijelentette, hogy nincs szándéka panaszát visszavonni, mert Csorogárnak, mint szerzetes nem lett volna szabad hamis fordítások alapján elítélését kérni, de máskülönben is vádlottnak, mint szerzetesnek, először az egyházi hatóságainál kellett megtorlást keresni, fegyelmit kérve maga ellen, ezt azonban ő nem tette meg. Ezen kijelentés után a járásbíró június 26-ikára új tárgyalási napot tűzött ki.

— A király utja Lippára. A Délm. Közl. írja: A szeptember hóban Lippán lefolyó királymanővereket illetőleg mi is jelentettük, hogy az uralkodó Arad kikérelésével Szegeden, Temesváron át utazik Lippára, illetve a számára berendezett Zselénsky-féle ujfalusi kastélyba. Radnai tudósítónk ezzel szemben arról értesít bennünket, hogy a radnai állomásfőnökségnek már most minden utasítást megadtak az udvari vonat érkezésére vonatkozólag. Megjelölték a kiszállás helyét s a szükséges átalakítások is már a befejezés felé közelednek. A pályatesten mutatkozó hiányokat helyreállították s a blokkrendszerű váltók is már készen vannak. Ő felsége tehát feltétlenül Arad felől kell hogy érkezzen Lippára. Nemcsak az említett előkészületekből lehet erre következtetni, hanem azért is, mert a temesvár-lippai vicinális vonat pályatestre olyan rendezetlen, hogy arra udvari vonatot semmi körülmények között nem lehet bocsájtani.

— Széll utolsó kitüntetésével. Széll Kálmán távozása előtt több kitüntetést eszközölt ki a maga emberei számára. Tarkovich László államtitkár a Lipót-rendet, Skerlecz báró, a miniszterelnök titkára a Ferenc József-rendet kapta. Klein Odön miniszteri titkár, a sajtóiroda főnöke pedig osztálytanácsossá lépett elő.

— Elnök-válság az izr. hitközségben. Az izraelita hitközség, mint köztudomású, ez idő szerint elnök nélkül van. A legutóbbi választásnál többséget kapott hitközségi vezető férfiak az elnökséget nem fogadták el, s vasárnap új vá-

lasztást ejtenek meg az elnökségi állásokra. A hitközség tagjai között újra megindultak a kombinációk, s ezek között a legnagyobb rokonszenvre az az álláspont talált, hogy az elnöki tisztségre az érdemekben gazdag volt elnököt: *Deutsch Bernátot* választják meg ismét. *Deutsch Bernát* volt az, aki a képviselőtestületi tagságra a legtöbb szavazatot kapta, ami a hitközség körül kifejtett érdemeinek elismerését jelenti. A legutóbbi választásoknál tulajdonképpen nem is *Deutsch Bernát* személye ellen merült fel kifogás, hanem a rendszert ítélték el, amelyet pedig nem is intézett egyedül. A hitközség képviselőtestülete rekonstruálva van, s az új választmány élén egy olyan munkás, derék elnök, mint *Deutsch Bernát*, jelentős eredményeket érhetnek el. Az ily értelemben megnyilatkozó bizalommal szemben aztán *Deutsch Bernátnak* sem lehetne oka a bizalom elől kitérni.

A következő sorok közlésére kértünk fel: Az aradi zsidó hitközség tagjai az elnökválasztás megbeszélése céljából kéretnek, hogy holnap, csütörtökön délután 6 órakor az ipartestület nagytermében megjelenni sziveskedjenek. *Több hitközségi tag.*

— **Sándor király és a román udvar.** *Sándor* király még házassága előtt meglátogatta Bukarestben *Károly* királyt, nemsofára azután, hogy *Ferencz József* Romániában járt. Azután várta, hogy *Károly* király visszaadja a látogatást, de hiába várta. A látogatás visszaidéje *Sándor* házasságának idejébe esett volna, ez volt az oka annak, hogy a román király nem ment el Belgrádba. *Sándor* minden követ megmozgatott, hogy a király látogatását kieszaközölje. Végtelenül fájt neki *Károly* király tartózkodása, jobban, mint a többi uralkodó, mert tudta, hogy *Károly* királyt nem az udvari szabályok, hanem az érzelmei tartják tőle távol. Most végre közel volt ahhoz, hogy teljesüljön ez a vágya. Két héttel ezelőtt küldte Belgrádba *Károly* király *Laszkar Katarzsiu* *Sándort*, londoni követét, a ki *Sándor* királynak nagy bátyja, hogy bejelentse látogatását valamelyik őszi hónapra. A román király tartózkodó magatartása a szerb királyljal szemben annál föltünőbb volt, mivel az *Obrenovicsok* román eredetűek és a romániai nagy családok többszélvel rokonságban voltak. A *Laszkar-Katarzsiu* családon kívül a *Mourogheni*-család is rokonságukhoz tartozott. Egy *Obrenovics* hercegnő, *Mária*, *Kuza* fejedelem barátnője volt és tanuja volt a fejedelem elfogatásának és detonizálásának 1864-ben, a román királyi palota mostani balszárnyának egyik szobájában. A királygyilkosságot tudvalevően a *Károly* román király nevét viselő 6. gyalogezredhez tartozó katonák követték el. *Károly* királyt ez a körülmény nagyon kinosan érintette és el is hátrázta, hogy belgrádi követe útján lemond az *eredetlajdonosi címéről*.

— **A vasárnapi munkaszünet kibővítése.** Ezek hosszú során folytatott küzdelem eredményét kapták meg a magyar kereskedelmi alkalmazottak. A hivatos lap legközelebbi száma közli *Láng Lajos* kereskedelmi miniszternek e hónap 13-áról keltezt 28.559. számú rendeletét, melynek értelmében az üzletek vasárnapi munkaszünete ezentul a fővárosban az egész éven át az egész napra kiterjed, kivéve a fűszer- és élelmiszerek árusításával foglalkozó üzleteket, melyek délelőtt 10 óráig tarthatók nyitva, vidéken pedig az összes üzletek egész éven át vasárnapokon 10 órakor zárandék.

Félhivatalosan a rendeletről következőket jelentik: A kereskedelemügyi miniszter az illetékes tényezők hozzájárulásával hatályon kívül helyezvén az 1891. évi XLII. törvénycikk 3. §-a alapján az ipari munkának vasárnapi szünetelése tárgyában eddig kibocsátott rendeleteket, az ipari munkának vasárnapokon végeztetését e hónap 13-án kelt 28.559. sz. rendeletével újból szabályozta. Az ujjonnan kibocsátandó s a hivatos lap legközelebbi számai egyikében közzéteendő rendeletében összefoglalva lesznek a már eddig is engedélyezett kivételek. Lényegesebb változások csak a keres-

kedelmi üzletek, a pékipar, a fodrászipar és a hideg husneműek elárúsításával foglalkozók ipara tekintetében lesznek. A rendelet a kereskedelmi üzletek tekintetében kétirányu intézkedést tartalmaz. Az egyik szól Budapest székesfőváros területére s eszerint a fővárosban az élelmiszerek elárúsításával foglalkozó üzletek vasárnapokon délelőtt 10 óráig tarthatók nyitva. Egyéb üzletek egész vasárnapon át zárva tartandók. A vidéken ugy az élelmiszereket elárúsító, valamint egyéb üzletek délelőtt tíz óráig lesznek nyitva tarthatók. A pékipar az ország egész területére egységesen van szabályozva, és pedig akként, hogy a sütés vasárnapon délelőtt tíz óráig folytatható. 10-től 12 óráig végezhető a magánosok által átadott tésztaneműek vagy pecsenyefélék készítése. Ez azonban csak egy erre önként vállalkozó munkás által végezhető. Tehát a pékipari alkalmazottak munkaszünete 10 órakor kezdődik és tart másnap reggel 6 óráig. A borbély- és fodrászüzletekre nézve a rendelet azon változtatást lépteti életbe, hogy a fodrász- és borbélyipari munka ezentul csak déli 12 óráig végezhető. A volt kereskedelmi miniszter azon rendelkezését, melylyel megengedte, hogy hideg husneműek, mint kolbász, sonka és az ugynevezett hideg felvágott, valamint a sajtneműek vasárnapokon este 6 órától 9 óráig árusíthatók, ezen rendelet hatályon kívül helyezte.

A budapesti kereskedelmi alkalmazottak a rendelet kiadása alkalmából ma este nagy ovációt rendeztek *Láng Lajos* mellett. Vegyesen férfiak és nők, körülbelül ezren *Láng Lajos* Vigadó-téri lakása elé vonultak s míg a tömeg a téren elhelyezkedett s miközben zajos élenezte a minisztert, egy küldöttség felment *Lánghoz* és a kereskedelmi alkalmazottak nevében hálás köszönetét fejezte ki a rendeletért *Láng Lajos* válaszában hivatkozott arra, hogy ő csak kötelességet teljesített az alkalmazottak jogos kívánságával szemben s kiadta a rendeletet, mert nem akarta, hogy a tüntetések még szenvedélyesebbekké váljanak. A miniszter válaszában a lent várakozó tömeg zajos éljenzéssel vette tudomásul s miután elénekelték a munkásindulót, szép rendben eloszlottak.

— **Magyar miniszterelnökök.** 1867-től kezdve, tehát 36 esztendő alatt Magyarországon tíz miniszterelnök uralkodott. Az első *Andrássy Gyula* gróf volt, aki négy esztendeig és nyolc hónapig állt a kormány élén. Utána *Lónyay Menyhért* gróf következett egy évi és egy hónapi szolgálattal. A harmadik sorba *Szlávy József* került, aki csak két hónappal tovább tudta megtartani állását, mint *Lónyay*. *Bitó István* már csak egy esztendeig ült a miniszterelnöki székhelyen, tehát valamivel tovább, mint az ő helyét elfoglaló *Wenckheim Béla* gróf, akinek a sors csak hét hónapot adott arra, hogy terhes hivatalát úgy ahogy betölthesse. Ezen őt, aránylag rövid ideig szerepelt miniszterelnök után következett volt a miniszterelnöki székhely legmakacsabbul ragaszkodó *Tisza Kálmán*, aki több ideig volt kormányelnök, mint akár az előtte valók, vagy akár az őt követők együttvéve. *Tisza Kálmán* sokáig emlékezetes uralma hét hónap hján 15 esztendeig tartott és 1890. március 13-án ért véget. Az ő helyére *Seapáry Gyula* gróf telepedett le, aki két évig és nyolc hónapig tartotta megszállva a kormányelnöki széket. Őt *Wekerle Sándor* turta volt ki, de élete mint miniszterelnöknek még oly hosszú sem volt, mint elődje, mert kinevezése után két év és két hónap mulva már a bukottak között foglalt helyet. Az utolsóelőtti kormányelnök *Bánffy Dezső* báró volt s négy évig meg egy hónapig tartott a dicsősége. Az ő távozásával *Szell Kálmán* került a miniszterelnök székhelyre és pedig 1899. február 6-án, ami azt jelenti, hogy az állítólag jog, törvény és igazság korszaka négy egész esztendeig és négy hónapig tartott. A tíz magyar miniszterelnök közül tehát *Tisza Kálmán*, gróf *Andrássy Gyula*, báró *Bánffy Dezső* és *Szell Kálmán* tartották legtovább a kormányzás gyeplőjét kezeikben, igazolva, hogy nálunk a miniszterelnökség ideje rendes körülmények között alig haladja meg a négy esztendőt. Kivétel csak az öreg *Tisza* volt s ez a kivétel aligha ismétlődik meg

még egyszer, nagy bánatára azoknak az uraknak, akik a miniszterelnöki székhely szeretnének gyönyörködni a nagy világban.

— **A szárazéri ármentesítő társulat** tegnap Aradon ülést tartott, mely alkalommal Aradon időztek *Salacz Gyula* kir. tanácsos és *Vancsó Gyula* országgyűlési képviselők, továbbá *Juhász Mihály* Hódmezővásárhely polgármestere.

— **Debreceni gazdaságok Békésmegyében.** A debreceni gazdasági tanintézet növendékei vasárnap délelben tanulmányutra indulnak el, hogy Nagyvárad mezőgazdasági gyárat, telepeit s Bihar- és Békésmegye nagyobb mintauradalmait meglátogassák. Ma, június 17-én *Almásy Dénes* gróf *sarkadi* uradalmát, holnap, június 18-án a *békés-csabai* minta rétöntözött, a csabai földmives-iskola és a dohánykísérleti fiók-állomást tekintik meg; június 19-én pedig *Wenckheim Dénes* gróf *csorvási* uradalmában folytatják tanulmány-utjukat.

— **Zichy Jenő gróf és Sándor szerb király.** *Zichy Jenő* gróf tegnapelőtt Nagyváradon időzött s meglátogatta néhány ismerősét. Ezek egyikének rendkívül érdekes dolgot beszélt el a gróf a szerb mézszárlással kapcsolatban. *Sándor* király vagy két héttel ezelőtt intézett hozzá sajátkezű levelet, a melyben vonatkozással azon belső és ősziate barátságra, a mely atyja, *Milán* király és *Zichy Jenő* gróf között létezett, felkérte őt, látogatná meg Belgrádban, miután föltünőbb fontos ügyben szeretné tanácsát kikérni. A levél igen meleg hangon volt megírva s benne egész gyermeki bizalommal fordul elhunyt atyja egyedüli legbizalmasabb barátjához, egyszersmind kiemelvén az ügynek sürgős voltát és kérvén, hogy kérelmét vissza ne utasítsa és kívánságát minél hamarabb teljesítse. *Zichy Jenő* grófnak azonban, a ki nem ok nélkül neheztelt *Sándor* királyra, mint aki nagyon méltatlanul bánt édes atyjával, *Milán* királyljal, semmi kedve sem volt *Sándor* király kívánságát teljesíteni. Ezért szépen eskuzálta magát, legfőbb ok gyanánt nagy elfoglaltságát hozván fel, a mi lehetetlenné teszi, hogy hosszabb időre távozzék. Lehet, hogy a szerencsétlen szerb király a trónöröklési ügyben akart atyja barátjától tanácsot kérni, *Zichy* gróf azonban aligha hárihatta volna el a véres katasztrófát, sőt nincsen kizárva azon eshetőség, hogy őt, mint a király vendégét, a királygyilkosok szinte lemészárolták volna.

— **Gyári munkások könyvtára.** Lapunk tegnapi számában említettük, hogy a kereskedelemügyi miniszter a nagyobb gyárak munkásai részére könyvtárakat óhajtott szervezni, melyeket fokozatosan bővítene. Mint értesülünk, a *Neuman* gyárban már van ilyen könyvtár a munkások részére, azt — még a miniszteri leirat előtt — az első ilyen mű könyv megjelenése alkalmával állítottak fel a gyártulajdonosok, vétel által folyton bővítve. Ez hivatva volna a szocializmus terjedését ellensúlyozni. Sajnálattal értesülünk azonban, hogy a munkások egy jelentékeny része nem méltányolja e törekvést és a legkisebb érdeklődést nem mutatja e könyvek iránt.

— **A temesvári-hadtest iskola uton.** Most tartják meg a különböző hadtestek szokásos nyári tanulmányutjukat. A temesvári VII. hadtest törzstiszti tanfolyamának haligatól, számra 40 tiszttel, tegnapelőtt *Schikovszky* *Károly* vezérőrnagy, a temesvári 97. gyalogdandár parancsnokának vezetése mellett Eszékről Pécsre érkeztek, honnét rövid tartózkodás után folytatták tanulmányutjukat.

— **Az ellenőr ur.** A budapesti rendőrségre nap mint nap özönével érkezik a följelentés egy ügyes szélhámos ellen, aki mint a villanyvilágítás, vagy a gázfogyasztás ellenőre — a szerint, aminő fajta világítási módot lát a szédelő lakásban — jelenik meg mindentelén s miután a gáz, vagy villanyáramfogyasztást ellenőrző készüléken babráll egy keveset, rendszerint ellopja mindazt, ami a keze ügyébe esik, sőt ahol semmi ellenőrzést nem tapasztal

tal, ott feltört a szekrényeket is. Kedden este *Eckstein* Gyula magánhivatalnok Zsigmond-utcai lakásába állított be egy 19—20 év körüli fiatal ember azzal, hogy ő a villamosóra ellenőrzésére jött. Bevezették abba a szobába, ahol az óra állott s magára hagyták. Az ellenőr egy kevés ideig motozott az óra körül s mikor látta, hogy teljesen egyedül s ellenőrzés nélkül hagyták, átkulccsal felnyitotta az ott lévő szekrényt s abból 1000 korona értékű ékszereket vett magához s pár percnél ott időzés után nyugodtan távozott. A házbeliék jóval eltávozása után vették észre a lopást s jelentést tettek a rendőrségen. Az utóbbi időkben nagyon elszaporodtak a fenti ürügyek alatt történt tolvajlások s épp ezért a közönség jól teszi, ha a lakásokon ellenőrként jelentkező tolvajokat jobban megfigyeli. A rendőrség a szerelőt délben letartóztatta, neve *Ambrozovits János*, 18 esetet a kihallgatás során bevallott.

— **Egy herceg szerencsétlensége.** Borzalmas eset történt tegnap délután Berlin környékén. *Wied Vilmos* herceg járt szerencsétlenül lovával és most élet s halál között lebeg Potsdamban. *Wied* herceg a testőr-ezred főhadnagya és fiatal ember. Tegnap délután Potsdamból elindult lóháton és Berlinbe igyekezett. Utközben lova megijedt egy gyermek trombitájától és megbokrosodva futott az erdőnek. A lónak e kitörése megingatta helyében a főhadnagyot, aki lebukott, de oly szerencsétlenül, hogy a lába megakadt a kengyelben. A ló a szerencsétlen katonát végigvonszolta az erdőn. Amikor nagynehézen megállították, a szerencsétlen főhadnagy már eszméletlen volt. Feje több helyen be volt törve, keze-lába eltört. Életveszélyes sérülésekkel szállították az első kórházba. A német császár, amikor meghallotta a szerencsétlenséget, látogatást tett a sérült herceg ágyánál.

— **A veszettség áldozata.** *Csizmásné-Goznik Katica*, akin, mint tegnap megírtuk, egy veszett kutya harapása következtében *viszszony* ütött ki, ma reggel az aradi kórházban hosszú szenvedés után meghalt.

— **Kofa a tyuk ketrecben.** Tegnap reggel a *Thököly-téri* piacon komikus jelenetben volt részük az ott járó-kelőknek. Egy faluról jött kocsis érkezett a piacra telve jó husu aprójószággal. A szerkeret természetesen — mint ilyenkor szokás — egy pillanat alatt körülfogták a kofaasszonyok s nagy lármá között alkudtak a csirkére, libákra. A kofaasszonyokat azonban munkájukban megzavarta egy *Tóth András* nevű férfi-kofa, aki szintén hozzáakart jutni az olcsó baromfiakhoz s izmainak minden erejét összeszedve furakodott a kofaasszonyok közé. Az amazon kofa-had azonban félt a férfi-kofa konkurenciájától s ezért *Tóth András* uramat ártalmatlanná kellett tenni: négyen megkapták a kezénél-lábnál fogva, bedobták egy baromfi kosárba s a tetejét rázárták. Az ártalmatlanná tett versenytárs pedig a kosár-ketrecből tehetetlenül nézte, hogy vásárolják el a kofa-asszonyok az ő orra elől az aprójószágokat. Mikor a piaci asszonyok vételkedvüket kielégítették, kiszabadították börténéből *Tóth Andrást*, ez azonban a rendőrségnél testi sértés miatt följelentést tett a versenytársai ellen, mert mikor ezek a ketrecbe vetették őt, arcáról — mint följelentésében mondja — „a kosárvesszők végig ledörzsölték a — *funirt*.”

— **Pusztító zivatar.** Felső-Vissóból jelent egy sürgöny: Tegnap Majszinban felhőszakadás és jégeső volt, mély nagy károkat okozott az állatokban. Harminc ház melléképületekkel együtt víz alatt van. Felső-Vissón két lovat elsodort az ár.

— **Tolvaj a pályaudvaron.** Az aradi rendőrség a vasuti állomás másodosztályú várótermében veszedelmes tolvajt fogott el, aki a tolvajmesterségnek azt az ágát műveli, hogy a vasuti várótermekből az utasok csomagjait és bőröndjeit lopja el. A tolvajt *Móricz József*nek hívják, büntetlen előéletűnek mondja magát,

valószínű azonban, hogy valami nótárius tolvaj lehet. Zsebében revolvert találtak, melyet a rendőrség elkobozott tőle.

— **Csónakon a tengeren át.** New-Yorkból jelentik, hogy *Eisenbraun* német kapitány, ki nemrégiben egy tizenhét lábnyi hosszú csónakon egymagában *Bostonból* tengerre szállt, hogy fogadásból csónakon tegye meg a hosszú és veszélyes tengeri utat, abbahagyta a csónakázást, mert eddigi 350 angol mérföldnyi útjában olyan reumája támadt, hogy képtelen volt utját tovább folytatni.

— **A szultán hadsegéde börtönben.** A szultán udvarában a legállandóbb vendég a sanda gyanu. A *Yildiz-kioszkban* mindenki gyanus, a ki él. A szultán életét örökös veszedelem fenyegeti és nagy aggodalmában sorban számuzi mindazokat, akikre a gyanunak csak az árnyéka is esett. *Ishak bég*, a szultán hadsegéde és egyuttal egyike a szultán legbizalmasabb embereinek, most, mint *Sztambulból* jelentik, különböző besugások következtében mint „veszedelmes ember”, kegyvesztett lett. A szultán parancsára hadtörvényszék elé állították, ahol *Ishak bég* nyíltan is kijelentette, hogy a szultán ezért nem szereti, mert nyíltan meg szokta neki mondani, hogy birodalmát maholnap a tönk szélére juttatja. A vakmerő nyilatkozatra még erélyesebb vizsgálatot indítottak meg a bég ellen, de még a házuutások alkalmával sem tudtak semmi gyanusat és terhelőt felfedezni ellene. Pár nappal ezelőtt azután *Ishak bég*, hogy a folytonos zaklatástól szabaduljon, egy francia hajón Európába akart utazni, de mikor kocsiján a kikötőbe akart hajtatni, elfogták.

— **Porter-cipők.** Ismert fogalomná lettek Aradon a Porter-cipők, melyek mindenkor kitűnő tartósság, elegancia és olcsóság által tűntek ki. Most, hogy a Porter-cég, a raktár tulajdonosága miatt, az összes cikkeket árat leszállította, a cipők is olcsóbbak lettek, ami nagyot jelent, ha meggondoljuk azt, hogy *Porter Vilmos Nagy Áruháza* a Szabadság-téren már amúgy is a legolcsóbb *boszereési források* közé tartozott. A vidéki közönség irásbeli rendelései épp oly figyelemmel intéztetnek el, mint-ha személyesen tennék bevásárlásaikat. Választékok helyben a házba lesznek küldve. Városi és megyei telefon száma 324. Tíz korona vásárlásnál minden vevő életnagyságu fényképet kap teljesen ingyen, csupán a díszes papirkeretért térítendő meg 3 korona.

— **Az ál-Kubelik.** Pétervárról különös csapás hírt jelentik. Egy orosz artista Ausztria valamelyik kisebb városában megismerkedett egy *Wister Ferenc* nevű hegedűssel, aki fölűnően hasonlít *Kubelikhez*, a híres hegedűművészhez. Az artista erre a hasonlatosságra építette szélhámos tervét, amikor *Wister* egy oroszországi hangversenykörútra szerződött, anélkül azonban, hogy *Wister* beleavatta volna a dologba. *Kamenc-Poldolskban* akarták az első hangversenyt tartani. Természetesen az összes belépőjegyeket elkapták. Az utolsó pillanatban azonban a szerencsétlen *Wister* kezébe véve a programot, nagy ijedelemmel látta, hogy ő mint *Kubelik szerepel a hangversenyen*. Azonnal a rendőrségért küldött, amely az artistától elvette a belépődijából befolyt csi-nos összeget és a publikumnak, amely türelmetlenül várta, a belépődijakat egyenkint visszafizette. A pénzből azonban már 40 rubel hiányzott, amit a becsületes *Wister* a saját pénzéből pótolta. Az artistát természetesen vád alá helyezték, a becsületes ál-Kubeliket pedig utnak eresztették. *Wister* a saját neve alatt próbált még többször hangversenyezni, de feléje se néztek az emberek.

— **Minden nőnek** tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett *Balassa-féle* valódi angol Ugorkatej azonnal eltüntet szepelőt, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiataloságot köl-

csönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható *Balassa Kornél* gyógyszerésztárában *Temesvár*, *Aradon* *Vojtek* és *Weisz* uraknál, *Krausz Elemér* és társai drogueria üzletében, *Földes Kelemen* gyógyszerésztárában, *Tábor Gyula* gyógyszerésztárában *Pécskai-ut 18. sz.*, ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék *Balassa* féle ugorkatejet kérni.

— **Van szerencsém a n. é. közönség** becses tudomására adni, hogy *Nádler Lajos* divatruházában, *Andrássy-tér 16. szám* alatt, a raktár tulajdonosága következtében az alatt felsorolt árak mélyen leszállított áron kerülnek eladásra, ugymint: *Cretonok*, *Voile*, francia batisztok, *Delaine* szép nyári kelmek, selymek, napernyők, ingblousok, gyermekruhák, kötények, stb., aminden tekintetben előnyös vásárt ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weisz*nál, *Aradon*.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (*Minorita-palota* — *Telefon 265. szám*) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Elveszett** egy hosszú női arany-nyaklánc, két gyermek arképpel, és egy gránát szívvél a *Deutsch* testvérek üzletétől a *Millennium* sörcsarnokig terjedő uton. A megtaláló jutalomban részesül lapunk kiadóhivatalában.

— **x— Kéz és lábizzadás** ellen kitűnő a *Kossuth* gyógyszerész izzadás elleni kenőcsé, 1 tégely ára 1 korona. Kapható *Kossuth Pál* gyógyszerésznél *Arad*, *Boros Béni-tér 15.* (*Dengi ház*). Gyógyszerészeknek: *Vojtek* és *Weisz*, *Krausz Elemér* és társai urak drogueriájában.

— **x— Orvendetes dolog**, hogy a közönség felvilágosodottsága mellett csak jó aru érvényesülhet. Erre támaszkodva, mint tősgyökeres magyar gyáros ajánlom a legújabb módszer szerint, modern berendezésű gyáramban készült kitűnő pármái ibolya-szap-panomat, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bír, a bőrt finomítja és üdíti. Rendkívül szelíd hatásánál fogva a legérzékenyebb arc-bőrűek is nagy sikerrel használják. Minden külföldi szappant háttérbe szorít. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készítője: *Szabó Béla* gyógyszerész, pipere szappangyáros *Miskolcon*. Raktár *Vojtek* és *Weisz* drogueria és parfüm-nemű nagykereskedésében *Aradon*.

Agyonlőtt tolvaj.

(Előszó az áldozatát.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 17.

Az igazságot a tyuk is kikaparja. *Samu Csomó János* kerülő közel négy esztendeig hordozta titokban egy ember halálának a bűnét, végül őt is elérte Isten büntető keze, tette kitudódott, s ma mondott fölötte ítéletet a szegedi esküdtbiróság. Történt pedig az eset a következőképen:

Vásár volt Szegeden. Délután megindult a falusi nép hazafelé. *Samu Csomó János* erdőcsész a *Rivó* erdő melletti földéken bandukolt, mikor észrevette, hogy a dinnyeföldeken egy ember mászkál. Az emberben felismerte *Urbán István* gazdálkodót, ki híres volt nagy erejéről és nehéz természetéről. *Samu Csomó János* úgy látta, hogy *Urbán* dinnyét akar lopni. Mielőtt megszólította az embert, ovatosságból golyót tett fegyverébe azért, hogy ha *Urbán* megtámadja, tudjon ellene védekezni.

Kezébe vette a puskát, rákiáltott *Urbánra* s zálogot követelt tőle. A nagy erős ember zálog helyett odaugrott *Samu Csomóhoz* s árva-tölgy botjával kétszer fejbevágta. *Samu Csomó* fölkapta fegyverét, lött s *Urbán halántékán találva földre rogyott*. Pár percig kinlódott, azután kiszenvedett.

Samu Csomó látva a küzdelem szörnyű végét, halálosan megrémült. Földült arccal rohant haza s feleségének elmondva az esetet, fölshólitotta, hogy segítsen eltemetni a megölt embert. Az asszony vonakodott, mire *Samu Csomó*

fiával a közeli erdőbe cipelte Urbán István holttestét s ott elásták.

Több mint három évig senki sem tudott az eltűnt Urbán Istvánról. 1902 november 2-án egy véletlen folytán megtalálták Urbán holttestét a rivói erdőben. Azonnal megindult a vizsgálat, melynek hírére Samu Csomó agyonütéssel fenyegette feleségét, ha bárkinek szólni mer Urbán István halálának körülményeiről. Az asszony annyira félt nyugtalan urától, hogy följelentette férjét a bíróságnál. Samu Csomó Jánost elfogták s ma állott gyilkosság büntetvével vádolva az esküdtek előtt.

Az esküdtek a vádlottat bűnösnek mondták ki, mire a bíróság Samu Csomó Jánost 4 évi börtönrre ítélte.

A kir. ügyész nem élt jogorvoslattal, védő és vádlott semmiségi panaszt jelentettek be.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Elítelt tót agitátor. Valásek Pál, verbói ügyvédet, a tót tulzó párt egyik ágilis vezérét, Valásek János tót nemzetiségi képviselő fivérét a nyitrai törvényszék magánokirat hamisításért hat hónapi fogházra ítélte. Az elítelt felebbezett s írásban beadott felfolyamodásában *Mazóly* Antal táblai bíró ellen, ki mint végvárgyalási elnök vezette a bűnygyet, gyalázkodó és rágalmozó kifejezéseket használt. A táblabíró azzal is vádolta többek között, hogy törvényellenesen és részrehajlóan járt el. A beadványt aztán kinyomatta és az igazságügyminiszternek is megküldte, kérvén a táblabíró ellen a fegyelmi eljárást megindítani. A beadványon foglalt vádak alaptalanoknak bizonyulván, a nyitrai törvényszék Valásek Pált 2 rendbeli nyilvános rágalmozás miatt 3 hónapi fogházra és 100 korona pénzbírságra ítélte. A pozsonyi tábla leszállította 2 hónapra és 50 koronára az ítéletet, miután csak egy rendbeli nyilvános rágalmozásban találta vétkeket Valásekét. A kir. Kuria IV. büntető tanácsa ma Paiss Andor elnöke alatt Raiss Gedeon koronaügyész helyettes indítványára a semmiségi panaszok elutasításával ez ítéletet helybenhagyta, a minősítést azonban megváltoztatta s a nyilvános rágalmozás helyett egyszerű rágalmozást állapított meg.

NAPIREND.

Június 18. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Marcellian. — Protestáns naptár: Marcellian. — Görög-keleti naptár (június 5.): Tir. Doróth. — A nap két 3 óra 46 perckor, nyugszik 7 óra 43 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége melletti előterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó, enyhe, sok helyütt csapadék, zivatarok.

Június 18. A Meteor kerékpárklub választmányi ülése este 8 $\frac{1}{2}$ órákor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A vetések állása. Kisjenő vidékéről a következőket jelentik az ideai terméskilátásokról: A buza június elején nagyon szépen fejlődött, azonban a folyton terjedő rozsdá a minőségére hat. Katasztrális holdankint várható termés 10 métermázsa. A rozs nagyon szép és hibamentes; katasztrális holdankint 9-5 métermázsa várható. Az őszi árpa üszkös és katasztrális holdankint 18 métermázsat ígér. A zab nagyon jó és hibamentes és 9 métermázsa várható. A tengerit most kapálják és a tartós híd a fejlődését késlelteti. A burgonya nagyon szép termést ígér. Cukorrépa kifogástalan, kapálva és egyeztetve van; várható termés katasztrális holdankint 180 métermázsa. A dohány a kedvező időjárás mellett szépen fejlődik. A cirok, a mely Arad vármegye északkeleti községre nézve nagyon fontos gazdasági növény, nagyon szép. A vetett takarmányfű nagyon bő. Az időjárás esős, ami a búzában a rozsdát növeli, másrészt a szénagyűjtést gátolja. A többi növényzetre az eső nincs kártékony hatással.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 17.

Déltőzsde. Buzakínalat mérsékelt, vételkedv gyöngö. Lanya irányzat mellett 10,000 métermázsa került forgalomba 10 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek elhanyagoltak. Időjárás szép.

Értéktőzsde. Berlin változatlan. Páris 5 magasabb.

Zárul 12 órákor:

Buza októberre	7.40—7.41
Rosz októberre	6.23—6.24
Zab októberre	5.40—5.41
Tengeri júliusra	6.26—6.28
Tengeri augusztusra	6.32—6.33
Tengeri 1904. májusra	5.21—5.22
Repece augusztusra	11.85—11.95

Zárul 5 órákor:

Buza októberre	7.37—7.38
Rosz októberre	6.20—6.21
Zab októberre	5.42—5.43
Tengeri júliusra	6.26—6.27
Tengeri augusztusra	6.32—6.33
Tengeri 1904. májusra	5.22—5.23
Repece augusztusra	

Zárul 5 órákor:

Oszták hitelrészvény	658.90
Magyar hitelrészvény	727.50
Leszámlolóbank részvény	449.—
Rima-Murányi vasút részvény	462.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	676.—
Közuti vasút	608.50
Városl. villamos vasút részvény	312.50

Könyvek félig ingyen!

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy **8000 kötet** antiquár könyvet, 4 csoportba osztva **20, 40, 60 fillérijével és koronájával** árusítok. Ajánlom minden könyvrátának, hogy e ritka alkalmat jó könyvek meg-
lepi olcsó áron való beszerzésére el ne mulasztassa.

Vizsgai jutalom-könyvek óriási raktára, bámulatos olcsó áron! Francia és angol nyelvű egész könyvtárak is mint igen kedvező alkalmi vételek kaphatók. Hangjegyek antiquarice, igen jutányosan nagy választékban.

Minden zenemű-ujdonság raktáron.

Irodai szükségleti cikkek legnagyobb raktára. Meglepi olcsó árak. **Posner-féle üzleti könyvek** teljes bizományi lerakata.

Festőminták nagy készlete; ugy eladásra, mint igen mérsékelt kölcsöndij mellett való kölcsönzésre. Aquarell és olajfestékek, festővászón és egyéb festészeti kellékek a legfinomabb minőségben. Gyönyörű képek. Olajfestmények, új és régi rézmetszetek kerettel vagy a nélkül.

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár,

melyben minden zenemű-ujdonság kapható. Havi kölcsöndij **2 korona** vagy hangjegyenként **20 fillér**. 247 oldalas **zenemű-kölcsöntári jegyzék 40 fillér**. Vidékre is pontos kiszolgálás.

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtár,

a melyet a **nyaraló és fürdőző közönség** szives figyelmébe ajánlok s a melyben minden ujdonság **megjelenés után azonnal kivehető**. Kölcsöndij havi **2 korona**, vagy kötetenként **8 fillér**.

A könyvek újak és tiszták.

Magyar, német, francia és angol irodalom.

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papir-kereskedése, antiquariuma, könyv- és zenemű-kölcsöntára

Aradon, Adrássy-tér 20. sz. (Fischer-Eliz-palota.)

Városl. és megyei telefon: 385.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 17. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 110—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 120—1 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 120—1 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 120—1 fillérig.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, június 17.

Magyar aranyáradék 4%	120.50
Magyar koronajáradék 4%	99.35
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	91.—
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.85
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyereségsorsjegy kölcsön	198.—
Tiszasabályozási és szegedi kölcsön	156.—
Oszták papírjáradék	100.—
Oszták járadék ezüst	100.—
Oszták járadék arany	120.75
Koronajáradék	100.75
1860-iki államsorsjegyek	153.—
Oszták-magyar bankrészvény	1630.—
Magyar hitelbankrészvény	733.50
Oszták hitelbankrészvény	663.—
Oszták-magyar államrészvény	675.50
90 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi márka	117.25
London	239.47
Páris	95.17
20 márkás arany	23.43

CSARNOK.

Mignon, ne sirj!

Írta: Palotás Fausztin.

[3]

(Folytatás.)

Anyjának nem mondtu meg a sürgős utazás valódi okát, de azért kétszáz forintot kikunyorált tőle. A nagymama egy ódon polturos almáriom fiókjából a Terézke szemelátára emelgette ki a nagy bankékat s eregette sűrű fejszövélások közt a fia tenyerébe. Maradt még ott több; csillogó ezüstök, ragyogó aranyak!

A vasúti pályaház közel lévén, abban állapodtak meg, hogy anyja és fia szép csendesen kiballagnak a vasúthoz s Zoltán könnyű kizitáskáját Terézke viszi utánuk. Ugy is történt. Ilyen nagyobb állomásokon, vonatérkezések idején nagy a lötés-futás, láрма, zivaj kiabálás; Terézke egyik ámulatból a másikba esett és csak akkor ocsudott fel, midőn Zoltán bücsuképpen megfogta a kezét s ennyit mondott neki:

— Milyen édes volna, ha velem jöhetnél, velem maradhatnál!

Szelid volt a hang, lágy és őszinte, mint a közvetlen érzés megnyerő szava.

Terézke aznap alig várta az estét, a pihenés percelt, a nyugalmat. Zugott a feje, semmit nem aludt s még kábultabban kelt fel. Tántorgott, mint a kinek a vért széngőz mérgezte meg... Nem szól a beteg madár; szomorúság, bánat ül az arcra, ha fájdalom zaklatja a lelket.

— Csak tán nem a fiam után busulsz. Támadt rá a nagymama kiméletlenül. Pár hét múlva megint a nyakamon lesz: de azért mégis kesergek utána.

Ez ugyan aféle szólás-mondás volt, inkább a kis bolond leány ajkára illet volna az. Kesergett meg busult is, és ami legnagyobb baj, nem tudja elfelejteni; éjjel-nappal, munkaközben vagy a pihenésre szánt gyötrelmes percekben fülében cseng a bucsuszó:

— Ha velem jöhetnél... velem maradhatnál!...

Es miért ne? Támadt föl a kérdés zugó, forongó agyában. Mellette van az 5 helye! Idegen kéz veti meg az ágát, tisztítja a cipőjét, viszi be hozzá a reggelit s mint a nagymama mondja, lelketlen emberek könyvekezik, lopják, csalják, talán olyanra sem akad, kivel jó szót váltson.

Szegény, ostoba, tányai vadvirág. Hogy tudná, hogy az ő szük fogalmán kívül mennyi a sok fényes világ! És a melyikben az ő bálványá éli, fetreng, annak fertőzött a levegője; a fiatal lélek mételeye benne a ragály, mely

kiméretlenül öl, pusztít. Ahol az ártatlanság imája is vétekké aljasul . . .

A sok szomorú töprengés után Terézke fejébe vette, hogy utána megy, felkeresi, hozzá siet, hogy mellette maradjon. Megcselekszik ezt, ha életében kerül is, ha mindjárt az oltárcn levő angyalkáktól kéri el a szárnyalkat . . .

Egy délután föltűnt a vasuti ügyeletes rendőrbiztosnak Zákányné kis cselédje, aki ujjai közt egy tizforintos bankót szorongatva, sebtében a pénztár körül tolongók közé furakodott.

— Nekem is adjanak egyet! Sikongott öklével lökdösve az előtte állókat, a világot sem akarván bevárni míg a sor reá kerül.

A rend éber őre jól ismerte a csinos, élénk teremtsét. Pár szava volna hozzá — mondta neki csendesen, természetesen biztosítván, hogy a vonat nem indul el nélküle!

Hová iparkodol kicsikém? Kérdezte barátságos mosolyival egyet csipve az állán.

— Kinek mi gondja rá! vágta az vissza dacosan.

— Igazad van! Utra készülsz s mint látom, pénzed is van rá! Ugyan hol szerezted?

— Hol vette a király a várát? Hát van? Mondta hetykén a rendőrbiztos szigorú arcára meresztve villogó szemét.

— Helyes beszéd ez is! Sok pénzed lehet: mert selyem fejkendő, új lábbelit vásároltál magadnak. De hát a te vonatod már elindult, itt hagyott! Jer velem! Ráérsz te holnap is indulni utadra.

Terézke nem igen engedelmeskedett, még akkor sem, midőn a biztos olyat szorított a karján, hogy bizonyosan megkékült a helye. Ellenkezett, könyörgött, majd toporzékolt, sikojtót tehetetlen dühében, végre is erőszakkal lehetett a bérkocsika ültetni. Bevitték a rendőrséghez s irgalom nélkül bezárták tolongók, csavargók tömlőcébe.

(Vége következik.)

Nyári színház.

Csütörtökön, 1903. évi június hó 18-án.

FRIZZO

színpadi átváltozó művész vendéglátéka.

Közdete este 7 óra föl órákor.

NYILTÉR.*

PÖSTYÉN:

Kénes iszapfürdők. Budapesttől 4 óra.

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok-nál

orvosilag első helyen ajánlva.

Írassék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Iszap főlerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszer-tárában, Deák Ferenc-utca 11-12.

3/0 liter Bor Templommal

fenségesen kellemes ízű!

A szív működését mérsékelten emeli és étvágyat gerjeszt.

Kérjen mindenütt Rohitsi

2575

„Templomforrás“-t.

Hirdetmény.

A Deák Ferenc-utca 3-ik számú ház, mely azelőtt néhai Hirschmann Simon tulajdonát képezte s jelenleg néhai Hirschmann Vilmos kiskorú örököse és Dr. Hámori László tulajdonát képezi, folyó évi június hó 20-án, d. e. 10 órákor az igazságügyi palota I. em. 88. számú helyiségében nyilvános árverés útján a becsértéken alól is el fog adatni.

Arad, 1903. június hó 17.

Dr. Mandl Vilmos, ügyvéd.

800.000

koronát

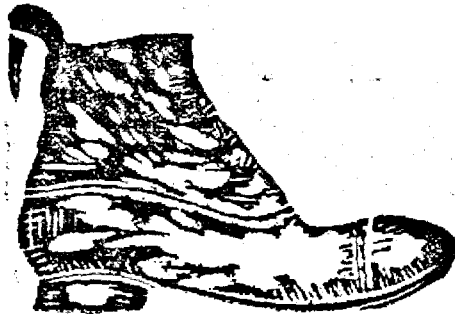
meghalad az az összeg, mit Arad évente idegen készítésű cipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

? **≡** azért a **≡** ?

pénzért?

— Tessék megnézni. —

Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a bolti cipő, más szóval a bécsi rongy.

És a magyar cipész tengődik, munka nélkül. Esmélj magyar társadalom! Ha cipőt vásárolsz, gondold magyar véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kenyerük sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!

915

Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPÉSZEK TERMELŐ SZÖVETKEZETÉNél,

Templom-utca, (Minorita-palota.)

Fiók-üzlet: Boros Béni-tér (Dengl-ház.)

Üzlethelyiségünket augusztus 1-től Andrásy-tér 22. (Hajós gyógyszer-tár mellé) helyezzük át.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra rostált darabos

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmentve, házhoz szállítva, kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszent,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő kőszent

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks,)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Tanító urak figyelmébe.

Kitűnő

vizsgai jutalom könyv.

Vaday József. Tanulók vezérkönyve kötve 1 kor. diszkötésben 1 kor. 80 fill. Országszerte használatban levő

vizsgalapok

helyes vonalozással.

„Haladás“ vizsgalap bekötési tábla, melylyel mindenki önmaga kötheti be vizsgalapjait, piros vagy fekete színben, használati utasítással darabja 1 korona.

Kérjük a tanító urakat kiadásainkat, melyek számot tevők, az ország könyvpiacán iskoláikba bevezetni.

Csik János 16 fali olvasótábla.

„ ABC.

„ II. oszt. olvasókönyv.

„ III. oszt. olvasókönyv.

„ IV. oszt. olvasókönyv. (Sajtó alatt.)

Kun-Fülöp Csatt. Gazdasági ism. iskolák olvasókönyv.

Záray Odön. Földrajz a IV. oszt. számára.

Csik János. Földrajz a III. oszt. számára.

Aradmegye térkép-vázlata 6 fill.

Térképe (sajtó alatt.)

Lejtényi Sándor-féle térkép vázlatok. Az öt világrész (külön-külön). Magyarország és osztrák magyar monarchia térkép-vázlatai darabja 6 fillér.

Értesítő a népiskolák részére az új utasítás szerint (sajtó alatt.)

Dr. Hunyady. A helyesírás rendszere.

Megjelentek

INGUSZ I. ÉS FIA

kiadásában Aradon.

S z e s z ü z l e t

— Junius 17. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 118 orona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 18 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szédített mosók 12'80-13- korona mmássáknent.

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műórás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

Brassay Testvérek

Aradon, Furray-utca.

A tavaszi évadra a legszebb párisi és bécsi fűző-szövetek megérkeztek, kérjük a t. hölgyközönséget becses megrendeléseikkel szerencsételtetni, ugyszintén kész fűzők divatos alakban legolcsóbb árakban kaphatók. 459

Somatose

oidható kusefélére a hús tápanyagát tartalmazza (főleg fehérje és só) majdnem teljesen könnyen oldható por alakban

a leghatékonyabb

erősítő szer

gyenge, stáplákozásban visszatartott egyéneknek, mellbetegségeknek, idegbetegségeknek, gyomorbetegségeknek, gyermekgyógyászoknak, anélkül azonban szesüvedő gyermekeknek gyógyfőlének

Vas-Somatose

alakjában pedig különösen Sáporkban szesüvedőknél orvosilag ajánlva.

Somatose nagy mértékben emeli az érzéket.

Kapható minden gyógyszerárterében és drogeriában. Csak eredeti csomagolásban valódi.

Acetyléngáz világítás!

Bátorkodunk a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni a magy. kir. belügyminiszter 1902. évi 64792. számú és a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1902. évi 48795. és 54969. számú, az acetyléngáz gyártása és felhasználása körüli eljárás szabályozása tárgyában kiadott körrendeletek valamennyi pontjának szigorú betartása szerint készült, a kir. József műegyetem, az „Acetylen ipari vizsgáló bizottság” által megvizsgált és használatra engedélyezett, valamint a magy. kir. szabadalmi hivatal által 26446. szám alatt szabadalmazott

acetyléngáz-fejlesztő készülékünkre.

Előnyei: Lehető legegyszerűbb kezelés, pontos önműködés, gyönyörű fény, feltűnő olcsó berendezés.

Robbanás veszélye kizárva.

Különösen alkalmas ugy helybeli, mint vidéki magánlakások, valamint vidéki casinók, kávéházak, kastélyok, üzlet-helyiségek, stb. világítására.

Ugy a készülék, mint a világítás a műhelyben, **Arad, Batthyányi-utca 17. sz. alatt** bármikor megtekinthető.

Tisztelettel

1328

Daniel Dezső, mérnök,
Schaefer Richard, lakatos mester.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 703

óra és ékszer-raktára

TELEFON 438

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javítóműhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBORE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szepitő májfoltot, bőrrakat (mitesszer) és minden arcstíztányságot. Massazsához használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csak az azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisitványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

1177

Margit szappan 70 fillér.

Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárterekben és drogeriában.

Apátfalván: Tar Imre, Batthyány: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apátfalván: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Cserszőn: Berkes Armin, Elekén: Uj. Pekker István, Fejécskán: Boros Karoly, Gyöngyösváron: T. Zombory János, Gurahonczon: Moinar István, Gyorokon: Masznik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlegl Pál, Kun Ágotán: Fejes Lajos, Kertészon: Hackenberger László, Madgyesgyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúrián: Szabady Viktor, M.-Rádon: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Banzeros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Koczka János, Pankótn: Poesvitz Gusztáv, Pityarcon: Szabados József, Székudvaron: Froum D. Traugott, Smandon: Csiky Lukács, Seborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tauczon: Aunz János, és Uj-Aradon: Ternajó Geza urak gyógyszerárteráiban.

KOHN JÓZSEF

épület és műbádogos, csatornázási és vízvezetési berendező. ARAD, Andrassy-tér 13. sz.

TELEFON 333.

Hat kiállításon első díjjal, Páris 1883. állami

ösztöndíjjal kitüntetve.

A t. cz. közönségnek!

Bádogos üzletemet a minorita-templom új épületében levő diszes, mezzaninnal és földalatti raktárral ellátott nagy helyiségben teljesen ujonnan, a modern igényeknek megfelelően rendeztem be, és azt a szakmámba vágó minden újabb készítményekkel, a műipar legújabb cikkeivel felszereltem s mindezekből állandó, nagy választéku raktárt tartok.

MŰHELY: Batthyány utca 32., saját ház. TELEFON 821. (Ugyanott egy vagy két tanuló felvétetik.)

Háztartási jégszekrények, ugyanazok vendéglősök, hentesek és mészárosok részére, legújabb és legjobb szerkezetűek, melyek kevés jéggel kitűnően hűtenek. **Vízvezeték- és fürdőszobaberendezések** elvállaltatnak, helyben, ugyszintén vidékre is.

Mindennemű ornament- és épület-bádogos munkákat, fedéseket, diszes manzard és tető ablakokat, toronyfedéseket elvállalok.

Avult edények újhóli cinezése.
Kocsiámpa nagy raktár.

Konyhaberendezési cikkek
nagy raktára.

Asszonyok és Leányok!

A havi bajok nehézségei, hátfájás, testfájás, görcsök, fejfájás, rosszullét stb. ellen ajánlatos „Amasira“ egy határozottan ártalmatlanul ható és kellemesen bevehető theakeverék (poralakban). Orvosilag melegen ajánlva. Dr. med. M. Stuttgartban írja a többek közt: „A belsőleg ajánlt gyógytheák közül, egy sereg kedvező tapasztalat alapján, egy újabb theavegyületnek adtam előnyt, amely „Amasira“ név alatt van bevezetve és hatásában tényleg minden más theát felülmul. stb. — Dr. med. G. Berlinben jelentést tesz eredményeiről és a többek közt ezt mondja: „S. A. k. a. Köpenick S. asszonynál: A gyenge alkotású, kissé halavány páciens rosszullétről és hátfájásról panaszkodott a havi baj kezdeténél, valamint néhány nappal azután. A negyedik csésze teánál elmúltak ezen nehézségek. Más okból történt utolsó látogatásánál aug. 3-án Irisebbnek látszott, mint azelőtt. Életunsága elmúlt és most kettő helyett dolgozik. stb. — J. asszony Stuttgartban közli: „Nem fogom elmulasztani minden felebarátnőmnnek ezen kitűnően ható készítményt a legmelegebben ajánlani.“ stb. — A fenti, valamint minden elismerő irat eredeti példányai a gyárónál betekintésül le vannak téve. — Amasira ára fél doboz 2 korona, egész doboz 3 korona (2-4 hónapig eltart!) Csupán A. Locher névalírásával valódi! Egyedüli gyáros: Andr. Locher. Pharmac. Laboratórium, Stuttgart.

Raktárak: Aradon: G. Földes Kelemen, gyógyszerárban, valamint az Osztrák-Magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerárban. 54

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat potom áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságoiktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kívánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 405

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.

Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár Aradvármegye részére VOJTEK és WEISZ drogueria nagykereskedésében Aradon. 2572

HIRDETMÉNY.

Közze teszem, hogy Pécselt levő

„Központi“ kávéház

felszereléssel együtt, készpénz fizetés mellett szabad kézből eladó. Az ajánlatok nálam f. hó 22-én déli 12 óráig beadandók s ezzel egyidejűleg kétezer korona bánatpénz nálam leteendő. A tulajdonosok fenntartják maguknak a jogot, a legmagasabb ajánlatot is visszautasítani, annak elfogadása esetén pedig vevő köteles a kávéházat három nap alatt átvenni s a vételárat kifizetni, ellenesetben bánatpénzét elveszti és jogositva vannak a tulajdonosok a kávéházat ugyan-csak ajánlati uton vevő költségére és veszélyére eladni.

Dr. Fürst Győző,

ügyvéd Pécselt.

1348

Hajhullás ellen

használjuk a Rozsnyay-féle „HAJ-SZESZ“-t. Kitűnő hatásu. Megszünteti a korpaképződést, erősíti a hajgyökereket és a fejbőrt. Meggátolja a haj kihullást. A hajnak selymes lágyaságot ad és annak színét nem változtatja meg. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay-féle Serail-crème.

Finom, ártalmatlan anyagokból gondosan előállított készítmény, mely bőrszépítő tulajdonságánál fogva minden más crémet felülmul. Rendkívül alkalmas szer a napégetés ellen, a bőr pattanásainak, szeplőinek és pörsenésinek eltüntetésére. Nappal is használható, mivel az arcon, nyakon és kézen eldörzsölve azonnal felszívódik. Ebben rejlik azon páratlan csodás hatása, hogy az arcnak fehérséget, üdéséget, bájts és meglepő finomságot kölcsönöz. Használata: Reggeli mosdás után egy kis babszemmagyságnyt eldörzsölünk ujjainkkal az egész arcon és kézen. A serail-crémnel bevont arcon a finom alkatrészekből készült Serail-hőlgypor remekül, alig észrevehetően tapad. Este az arcra Serail arczenőcsőt használjunk.

Kapható egyedül:

909

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerárban Aradon.

Cosmetika és vegyi készítmények gyára.

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatásu, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arczisztálanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsza és crém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszerára és gyógyvegyészeti laboratóriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, RozsnyaiMátyás, Tábor Gyula (Gaj) és Vojtek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weisz droguista uraknál.

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy

Deák Ferencz-utca és Fábrián-utca sarkán

(Scherhág-ház)

a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, ujonnan berendezett

kávéházat,

ma délután 1 órakor megnyitom

és este egy helybeli zenekar

Hangversenyt

rendez.

Midőn ezt a nagyérdemű közönség tudomására hozom, kérem az eddig irányomban tanusított pártolást és jóakaratot továbbra is fentartani és új kávéházamat b. látogatásával megtisztelni; biztosítván, hogy főtörekvésem mindig az lesz, hogy t. vendégeimnek teljes meglegedését kinyerjem.

Huzó István,

kávés.

Minden tekintetben

legjobb

Czipőknek mondhatók a
Porter-czipők!

Legjobbak és legolcsóbbak!
A választék rendkívül nagy!
Sevró-Czipőkből óriási
raktár, s mint minden más
cikk, úgy a Czipők is, a
raktár tulsufaltsága miatt,
jóval a rendes áron alól
adatok el. Vidéki rendelé-
sek, gyorsan eszközöltetnek;
helyben választékok a ház-
ba küldetnek. Telefon 324.

Vegyen Porter- Czipőt!

A legjobb!

A legolcsóbb!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kerékpár

Kitűnő karban, olcsón eladó Boros
Béni-tér 7. 1844

Francozia bonne,

ki párisi, francia nyelvet beszél,
llást keres. Vig kedélyű, a gyer-
mekeket igen szereti, velük igen
szeret foglalkozni és velük kitű-
nően tud bánni. Fél napra is szí-
vesen szerződik. Ajánlatokat „Fran-
cozia Bonne” jellegével a kiadóhival
közvetít. 1846

Magyaráton,

a „Nagyurfi hegyen” 7 katastr.
holdnál nagyobb szőlő terület, a
melyből 5 kat. hold megforgatva
és gyökeres amerikaival beültetve
van, jutányos árban eladó. Hol?
negmondja a kiadóhival. 918

Jég

Kapható havi bérletben házhoz szál-
litva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon
199. szám. 1084

Egy teljesen beültetett

és termő 8 kat. hold szőlő eladó.
Bővebbet a kiadóhivalban. 1224

Váradai János

úrás, Arad Hunyady ezeltől Fekete
kútya-utca (a Hunyady kávéház-
zal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít min-
denféle órákat, végez e szakmába
vágó műveleteket pontosan 2 évi
jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű
aranyeműt, veszek tört aranyat
és ezüstöt. 699

ARADON, Salacz Gyula-utca 2. Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és
belső gumikat és minden a kerék-
párhoz tartozó felszerelési tárgyakat.
Olcsón és jótállás mellett végzek

kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telefon beren-
dezéseket szakszerűen és jótállás
mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

30 év óta fennálló

Jó forgalmu fűszer-, rövid-
árú-, vas- és vegyeskereske-
dés tőzsdével, régi törzsvevőkkel,
egy nagy gyár mellett, gyári mun-
kás vevőkkel kizárólag más vál-
lalat miatt; 5 szobás lakással, tá-
gas üzlethelyiséggel, raktárakkal
2 pinczével, jégverem, istálló, mé-
szárszék s több mellékhelyiségek-
kel és gyönyörű nagy gyümölcsös-
kerttel igen olcsón és előnyös fel-
tétel mellett azonnal eladó,
esetleg bérbeadó. Bővebb fel-
világosítással szolgál a tulajdonos:

Steinberger Mór,

1816

Borosjenő.

KISS GYULA

épület és műbutor asztalos

Aradon, Csernovics Péter utca 16.

Elvállal minden az épület és
műbutor-asztalos szakmába vá-
gó munkákat, u. m.: épület-asz-
talos munkát, portálokat,
bolt- és irodai berendezéseket.
Konyha-, háló-, ebédlő- és
szalonbutor berendezést, a leg-
egyszerűbbtől a legdíszesebb
kivitelig és legjutányosabb ár-
ban. 818

Vidéki megrendelések pontosan esz-
közöltetnek.

Rajzokkal díjmentesen szolgálók.

Városi és megyei telefon 115.

Ha szép, divatos, sikkos és

kényelmes czipőket akar,
ugy czipőrendeléseit nálam eszközölje.
A nyári időnyre különösen ajánlom különféle színű
szürke chevraux és

szarvasbőr czipőimet,
gummi puhaságu szürke angol talppal.

Nagy választék

különféle szép színes bőrökben.

Seelinger M. Andor

úr és női minta czipészete

Arad, Szabadság-tér 4.

(Motoros végállomásánál.)

Városi és megyei telefon 115.

Barna Kálmán

festészeti műterme

Aradon, Szt.-Pál-utca 2. sz.

Lakás B. Határ-utca 4. sz.

Elfogad a mű- és díszfestészet
terén előforduló bármely munkák
elkészítését, nevezetesen:

templomok, termek, kastélyok,
stb. belső díszítését.

Szent képeknek, valamint egész
oltároknak előállítását, arckép, táj-
és genréképek művészi kivitelben
való megfestését. 588

Vázlatok és költségvetések kívánatra
készíttetnek.

3 nap alatt meggyógyul

a hughesófolys — ha több éves is — sza-
badalmazott tanulmányom által, mely több
évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bé-
csi kórházban s a párisi Hépital-Mydi-
ben vérbajbetegségek osztályán általános
használatban van. Tehetetlenség és éjjeli
magömlés meggyógyítására is feltétlenül
biztos. Étrend, foglalkozás változtatás nél-
kül otthon titokban használható. Haszná-
lati utasítással 10 frt, utánvéttel, vagy az
összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 681

Budapest, VIII. József-körút 53.

Nagymennyiségű

lécz és deszka eladó

az Aradi Nyomda Rész-
vénytársaságnál.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémtisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres
dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O.
Ugyeljünk az „Amor” védjegyre.

1051